ΤΟ ΑΚΡΑΣΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΚΡΑΣΙΟΥ ΛΕΣΒΟΥ
«ΑΚΡΑ - ΣΙΩΝ»

Καλές Γιορτές

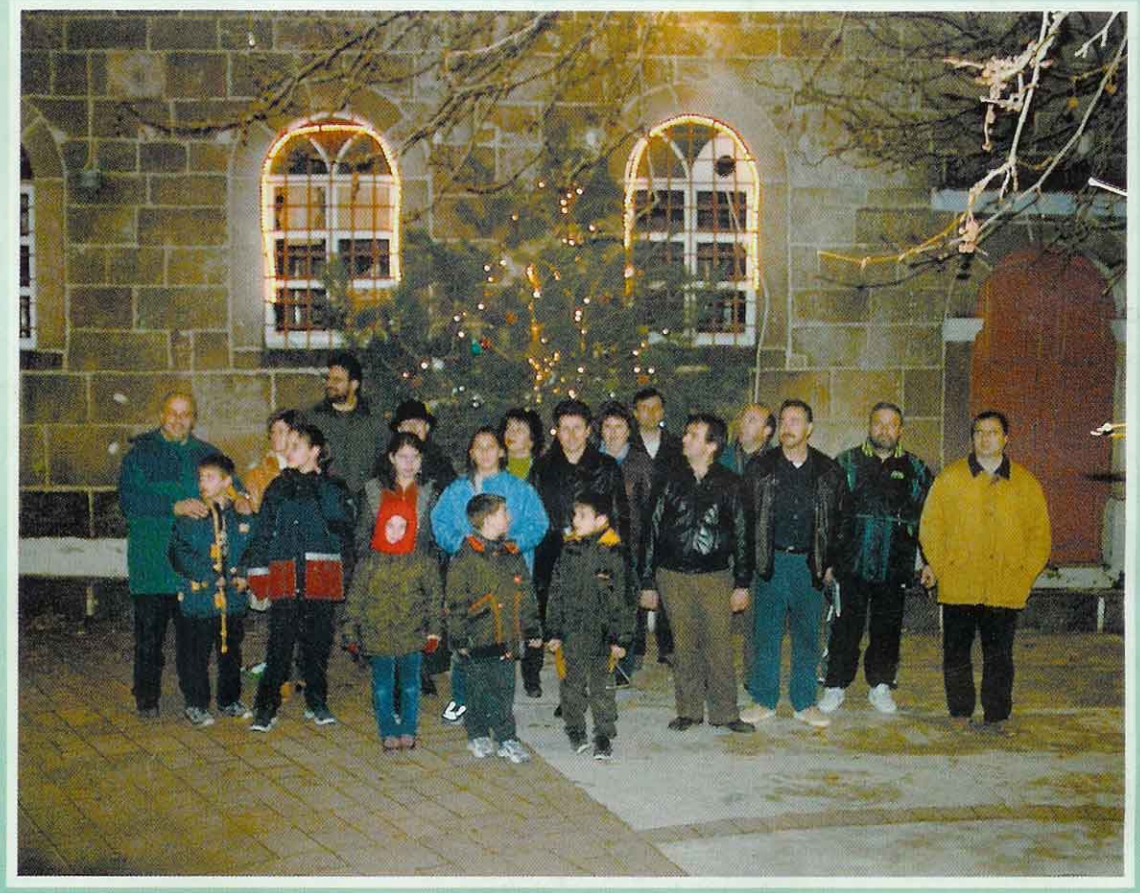

Καλή Χρονιά

ΤΕΥΧΟΣ 12ο
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2003

"ΤΟ ΑΚΡΑΣΙ"

ΕΞΑΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΚΡΑΣΙΟΥ
"ΑΚΡΑ-ΣΙΩΝ"

Χίου 7, 81100 Μυτιλήνη, ☎ (22510) 26614, 43008, 41684

Υπεύθυνοι κατά το νόμο η συντακτική επιτροπή
Ειρήνη Αρχ. Σωτηρχέλλη, Γεώργιος Μάρκος, Εμμανουήλ Χριστοφέλλης, Γεώργιος Ξ. Βερβέρης, Τέλης Ασπρολούπος, Γεώργιος Μ. Βερβέρης

Η δημοσίευση ενυπόγραφων συνεργασιών δεν υποδηλώνει αναγκαστικά και την υιοθέτηση των απόψεων του συντάκτη τους από τον Σύλλογο.

Επιμέλεια ΄Εκδοσης του Περιοδικού: Γεώργιος Ξ. Βερβέρης

LAY OUT - ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Δ. ΔΟΥΚΑΣ & ΣΙΑ Ο.Β.Ε.Ε.
*Β. ΛΕΣΒΙΟΥ 6, 81100 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ ☎ (22510) **24904, 25171***

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

Προλογικό Σημείωμα 1
Ιστορία του χωριού μας, του Ιωαν. Κοντέλλη 2
Πανελλήνιες επιτυχίες των παιδιών μας 7
Τα Κάλαντα του Αγίου Βασιλείου 8
Τα Μάρμαρα, του Σ.Ν.Α. 9
Ιστορικό του Μουσείου, του Ιωαν. Κοντέλλη 12
Συγκινήσεις και εντυπώσεις από το άνοιγμα του Μουσείου, του Ι. Κοντέλλη 14
Η πρώτη επίσκεψη στο Μουσείο, επιμέλεια Γ. Ξ. Βερβέρης 16
Λεύκωμα του 1950, επιμέλεια Γ. Ξ. Βερβέρης 21
Καλοκαιρινές εκδηλώσεις του Συλλόγου μας, του Τέλη Ασπρολούπου 24
Συνέβησαν στο Ακράσι, του Τέλη Ασπρολούπου 26
Αναμνήσεις από το Λιομάζωμα, του Ανδρέα Π. Χατζή 29
Σοφές κουβέντες, επιμέλεια Τέλη Ασπρολούπου 35
Για όσους επιμένουν να θυμούνται... του Ι. Κοντέλλη 36
Η Μοναξιά, του Ε. Καλδή 37
Είμαι ψεύτης, του Παν. Χατζέλλη 38
Αιολική γη (Ποίηση), "Ξένη" 2002 39
Η γιορτή των Ταξιαρχών, της Σ. Ασωματιανού 40
Η αναγέννηση των κουκιών (Παραδοσιακή συνταγή) 41
Κοινωνικά 42

Φωτογραφία εξώφυλλου, οπισθόφυλλου: Μέλη του Συλλόγου μας τραγουδούν τα Κάλαντα σε γειτονιές του χωριού μας, παραμονή των Χριστουγέννων.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τα μάθατε τα νέα του χωριού μας; Αν όχι τότε ακούστε.

Το χωριό μας έγινε πλουσιότερο. Δεν είναι μόνο η πλατεία με τον καταπράσινο πλάτανό της που το κάνει να ξεχωρίζει. Δεν είναι η καταπληκτική και παρθένα παραλία της Δρότας που η αξιοποίησή της στο μέλλον σίγουρα θα δώσει άλλη ζωντάνια στο χωριό μας. Είναι η ιστορία του χωριού μας που με πολύ κόπο, υπομονή και επιμονή κατόρθωσε ο **Γιάννης Κοντέλλης** να τη συγκεντρώσει στο **Μουσείο** που έγινε και λειτουργεί στο **πρώην Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας και ήδη Πολιτιστικό Κέντρο**. Άραγε ποιος γνώριζε ότι το χωριό μας είχε κάποτε δικό του νόμισμα;

Ποιοι δεν θα ήθελαν να δουν αλλά και να ακουμπήσουν μάλιστα την κολυμπήθρα μέσα στην οποία βαπτίστηκαν;

Ποιοι δεν θα ήθελαν να δουν τον αργαλειό, το αδράχτι, την πινακωτή, παλιές εικόνες και τόσα άλλα πράγματα που χρησιμοποιούσαν οι πρόγονοί τους;

Όλα αυτά και ακόμη περισσότερα βρίσκονται σήμερα εκτεθειμένα στο Μουσείο του χωριού μας. **Ας το αγκαλιάσουμε λοιπόν όλοι μας με αγάπη** και να το θεωρήσουμε σαν ένα δωμάτιο του σπιτιού μας, το οποίο όταν επισκεπτόμαστε θα φέρνει στη θύμησή μας τα παιδικά μας χρόνια, τις μορφές των γονιών και των παππούδων μας και θα μας κάνει ακόμα πλουσιότερους σε γνώσεις.

Καλή Χρονιά Χρόνια Πολλά

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο
του Πολιτιστικού Συλλόγου Ακρασίου
«ΑΚΡΑ - ΣΙΩΝ»
σας εύχεται
Χρόνια Πολλά
& Χαρούμενο το 2003

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

22. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Υπήρχαν επαγγέλματα, τα οποία ασκούσαν διάφοροι, που με την πάροδο του χρόνου, ξεχάστηκαν.

Ποιος θυμάται σήμερα το επάγγελμα του σαπωνοποιού που ασκούσε ο βρακοφόρος "Καρνουκάφκς", Γεώργιος Καβαρνός. Μάζευε τα παλιόλαδα τα έκανε σαπούνι και έτσι εξασφάλιζαν οι χωριανοί το μοναδικό υλικό για καθαριότητα.

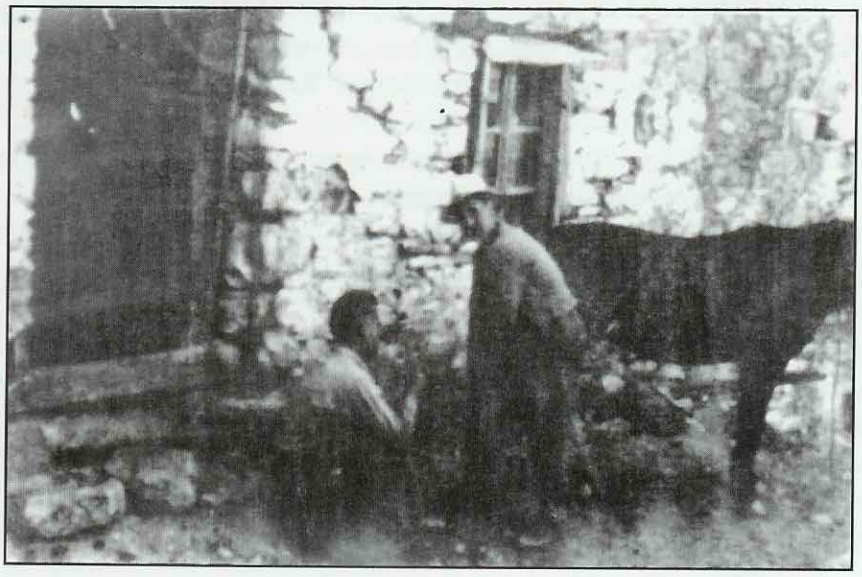

Ο τελευταίος πεταλωτής Εμμανουήλ Νικ. Αληγιάννης εν δράσει. Πεταλώνει τη φοράδα του τελευταίου "τσαμπάση" Νικολάου Κουραχάνη. Μαγαζί του είναι το σπιτάκι που έμεινε "του Θουμάδ".

Υπήρχαν στο χωριό ζευγάδες, χτίστες, ντουλουγέρηδες (ξυλουργοί), μπισκιτζήδες (ξυλοσχίστες), σιδηρουργοί, που κυρίως ατσάλωναν τσαπιά και πετάλωναν ζώα, μπακάληδες, αγωγιάτες, καφετζήδες, κουρείς, τσαμπάσηδες(=αγοραπωλησίες ζώων) και πολλοί υποδηματοποιοί. Ένας από τους τελευταίους, ο Ευστράτιος Αθαν. Ξενιτέλλης ήταν και τηλεφωνητής. Είχε εγκαταστήσει μέσα στο τσαγκαράδικό του το πρωτόγονο χειροκίνητο τηλέφωνο, που λειτουργούσε κατά τα κέφια του. Απ' αυτό πληροφορήθηκε το χωριό, ότι άρχισε ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος και το μικρό τσαγκαράδικο "παστωνόταν" από ανθρώπους που διψούσαν να μάθουν νέα από το Αλβανικό μέτωπο.

Υπήρχαν επίσης ντελάληδες που διαλαλούσαν δυνατά όλες τις αγγελίες της Κοινότητας, του Συνεταιρισμού αλλά και ιδιωτικές. Σήμερα υπάρχουν μεγάφωνα σ' όλο το χωριό.

Δεν αντέχω στο πειρασμό να μην αναφέρω και το παρακάτω που είχα ακούσει από συμπαθέστατο ντελάλη, όλοι τους έχουν πεθάνει, να διαλαλεί μέσα στην αγορά όπως συνηθιζόταν: "Κύριοι, η Κουλουμαρία (υπαρκτό πρόσωπο) έφερη του τράγου τσι τουν έχ' σ' μηχανή". Και για να αποφύγει από δω και πέρα τυχόν επικίνδυνα γλωσσικά κακοτόπια και για να "εξωρα?σει" κάπως την αναγγελία του συμπλήρωσε αμέσως εν πάση αφελεία. "Όποιους κύριους επιθυμεί, ας

κουπιάσ'". Χωρίς να υποπτεύεται καν το νόημα της αγγελίας του όπως την εκφώνησε.

Μετά το 1912 όταν ελευθερώθηκε το νησί άρχισε το "ευρωπαϊκό" πανταλόνι να διώχνει τη βράκα και τη γούνα. Τότε εμφανίστηκαν οι φραγκοραφτάδες. Τέτοιους είχε 2-3 το Ακράσι.

Είναι γνωστό ότι σε κάθε χωριό υπήρχε η μουσική "κομπανία" για τις διασκεδάσεις, τα πανηγύρια, τους γάμους και καμιά φορά για τις κηδείες.

Την πρώτη κομπανία του χωριού την απετέλεσαν ο Μιχάλης Βερβέρης (ο γνωστός Μχαήλους) που έπαιζε σαντούρι (την μουσική του κλίση την κληροδότησε στον εγγονό του Παναγιώ-

Ευστράτιος Αθαν. Ξενιτέλλης και η γυναίκα του Αμερισούδα, λίγο πριν πεθάνουν. Μεγάλωσαν οχτώ παιδιά. Ο μπάρμπα Στρατής ήταν τσαγκάρης, τηλεφωνητής, ντελέλης, κλητήρας της Κοινότηττας και καπνοπώλης. Ό,τι μπορούσε έκανε για να αναθρέψει τα παιδιά του. Ήταν ο τελευταίος βρακοφόρος.

τη Αθαν. Ξενιτέλλη) και ο αδερφός του Παναγιώης που έπαιζε βιολί. Πλαισιωνόταν και από τον Βαλάκο Βερβέρη που έπαιζε μπάσα-βιόλα και ίσως από κανέναν που έπαιζε "ντούμπανου".

Η καλύτερη όμως κομπανία έγινε όταν ήρθε ο Γεώργιος Χριστ. Χατζέλλης, πασίγνωστος ως Βέβα, από την Αμερική και πλαισιώθηκε από τον Δημήτρη Βαλ. Βερβέρη, που μέχρι τότε έπαιζε σαντούρι, αλλά παρεχώρησε τη θέση του στο άριστο σαντούρι τη Βέβα και έπαιζε μετά τρομπέτα, τον Γιάννη Βαλ. Βερβέρη, βιολί, τον Γεώργιο Ευστρ. Κοντέλλη, τρομπόνι, τον Γρηγόρη Κων. Μαυροθαλασσίτη κόντρα-μπάσο και αργότερα τον Κωνσταντίνο Νικ. Μαυροθαλασσίτη κλαρίνο.

Αυτή η κομπανία ήταν η καλύτερη όλων των γύρω χωριών και έπαιζε σ' όλα τα μέρη, από Πολιχνίτο μέχρι την Αγιάσο. Έπαιζε συνέχεια σχεδόν σαράντα χρόνια, μέχρι που γέρασαν πια οι άνθρωποι.

Σήμερα δεν υπάρχουν πια σχεδόν σε κανένα χωριό μουσικές κομπανίες. Το μαγνητόφωνο, το μεγάφωνο, οι κασέτες, οι δίσκοι, αντικατέστησαν τις λαϊκές ορχήστρες.

Η Βέβα έπαιζε σαντούρι από μικρός και διέπρεψε κυρίως στην Αμερική. Εκεί είχε βγάλει και δίσκους με δικά του κομμάτια. Δυστυχώς δεν σώθηκε τίποτα απολύτως από τη δουλειά του. Ήταν άριστος μουσικός, όμως το εξαιρετικό ταλέντο του πήγε άδικα μέσα στο χωριό, που εγκαταστάθηκε μετά την επάνοδό του από την Αμερική. Κρίμα που δεν ζει σήμερα. Θα ήταν μεγάλος και τρανός. Τον είχα ακούσει να παίζει την άρια "Φτερό στον άνεμο" από τον Ριγολέτο του Βέρ-

Το Ακράσι είχε πολλούς και καλούς κυνηγούς. Ένας αντιπροσωπευτικός τύπος, ο Νικόλας Γ. Κουραχάνης πάνοπλος με τα σκυλιά του έτοιμος για αναχώρηση.

ντι!!!

Αλλά είναι ευκαιρία να θυμηθούμε ονομαστικά μερικούς επαγγελματίες της τριετίας 1935-1936-1937 τους οποίους βρήκαμε δημοσιευμένους στο βιβλίο του Γ.Χ. Γαβριηλίδου, Μέγας οδηγός της νήσου Λέσβου, σελ. 171-172.

Αντιγράφουμε από το ανωτέρω βιβλίο:

"ΑΚΡΑΣΙ, επαρχίας Πλωμαρίου κάτοικοι 518.

Είναι έδρα της ομωνύμου Κοινότητος εις ην υπάγεται και το χωρίον Δρώτα. Συνορεύεται με τας κοινότητας Βορρού, Αμπελικού, Βούρκου και Παλαιοχωρίου. Σήμερον αριθμεί 600 περίπου κατοίκους αχολουμένους εις την παραγωήν ελαιολάδων και ολίγων οπωρικών και λαχανικών.

Συγκοινωνεί με το Πλωμάρι δι' αμαξητής οδού 16 χλμ. Συνήθως η συγκοινωνία διενεργείται με ζώα, σπανίως δε με αυτοκίνητα ων το εισιτήριον εξαρτάται από τον αριθμόν των επιβατών.

Κοινοτικόν συμβούλιον : Πρόεδρος Αριστ. Ξενιτέλλης, Αντ/δρος Ευστάθ. Καλδής, σύμβουλοι Ευστάθ. Σάπικας, Εμμ. Κουτλής, Καματ. Ασπρολούπος.

Γραμματεύς: Δημήτρ. Γ. Νικολάου

Αγροτ. Σύμβουλ.: Πρόεδρος Βαλ. Βερβέρης

Ταχ. Τηλ. Γραφ.: Προϊστ. Ευστρ. Ξενιτέλλης

Ναοί: Αγ. Παρασκευή. Εξωκκλήσια: Αγ. Απόστολοι και Ταξιάρχης. Ιερείς: Ευστρ. Βερβέρης, Εκκλησιαστικόν Συμβούλιον. Πρόεδρος Γεώργιος Ευστρ. Κοντέλλης

Η πρώτη συστηματική μουσική κομπανία πριν έρθει η Βέβα από την Αμερική. Καθιστοί: Βαλάκος Βερβέρης, μπάσσα-βιόλα, Δημήτριος Βαλ. Βερβέρης, σαντούρι, Λιναρδής, κλαρίνο, ήταν από το Μπορό. Όρθιοι: Ιωάννης Βαλ. Βερβέρης βιολί, Γιάννης Σάπικας τρόμπα και Γεώργιος Ευστρ. Κοντέλλης, τρομπόνι.

Μοναδική φωτογραφία της Βέβας ενώ παίζει σαντούρι στη Δρώτα. Τον συνοδεύει με ακορντεόν ο Κώστας Μαυροθαλασσίτης. Τον μερακλή με το καπέλλο, με το μαντήλι στο λαιμό και το ποτήρι στο χέρι ποιος τον αναγνωρίζει, ότι είναι ο μετέπειτα εξαίρετος φιλόλογος Γενικός Επιθεωρητής Παναγιώτης Στεφ. Καλδής. Τα άλλα πρόσωπα είναι Παν. Ασπρολούπος έχει πεθάνει Γιάννης Ψαρέλλης, Σιδηρούλα Παν. Θαλασσέλλη, έχει πεθάνει και ο γιός της Γιάννης Π. Θαλασσέλλης.

Δημοτικόν Σχολείον: Διευθυντής Εμμ. Π. Χατζέλλης - Σχολική Εφορεία, Πρόεδρος Ευστάθιος Εμ. Καλδής.

Ελαιουργικός Συνεταιρισμός: Γεώργιος Ιωάν. Κοντέλλης

Επαγγελματίαι Ακρασίου

Αρτοποιεία: Ασλάνης Ν., Σωτήρχος Ξ.

Ελαιομεσίται: Καλδής Ευστάθ., Καλδής Μιλτιάδης, Καλδής Στέφ.

Ελαιοτριβεία: Ελαιουργικός Συνεταιρισμός

Καπνοπωλεία: Αβαγιάννης Κων/τίνος

Καφενεία: Βερβέρης Βαλ., Κοντέλλης Εμμ. Παν., Κοντέλλης Παναγιώτης (Μπότα), Κουτλής Εμμ., Νικολιάς Γεώργ., Ξενιτέλλης Περικλής, Σάπικας Ευστάθ.

Κουρεία: Κοντέλλης Ευστρ., Τυροπώλης Ευστάθ.

Κρεοπωλεία: Ξενιτέλλης Περικλής, Σάπικας Ευστάθιος

Μαίαι: Θαλασσέλλη Αρχοντούλα

Παντοπωλεία: Ασληγιάννης Δημήτρ., Κουτλής Παν., Νικολιάς Γεώργ., Ξενιτέλλης Περικλής, Χριστοφέλλης Εμμ. (Μανώλα).

Ραφεία: Σωτήρχος Σταύρος, Τσαμουράς Ιωάν.

Σιδηρουργεία: Λάσκαρης Ιωάννης, Τυροπώλης Εμμ.

Υποδηματοποιεία: Κοντέλλης Ευστρ., Κοντέλλης Παναγ., Ξενιτέλλης Αριστείδης, Ξενιτέλλης Ευστράτιος, Τυροπώλης Ευστάθ.

Υφάσματα, Ψιλικά: Χριστοφέλλης Εμμ. (Μανώλα)".

Εμείς οι παλαιότεροι διαβάζουμε τα ονόματα αυτών των επαγγελματιών και θυμούμαστε με συγκίνηση όλα αυτά τα πρόσωπα που δεν ζουν πια (εκτός από τους Σωτήρχο Ξεν. Και Τσαμουρά Ιωάν.).

Θυμούμαστε τα εφτά καφενεία, που όταν μπαίναμε μέσα μικροί, μας έδιωχναν οι μεγάλοι "για να μην ακούμε και μαθαίνουμε παλιοκουβέντες", τα πέντε μπακάλικα που ψωνίζαμε πάντα βερεσέ, τα πέντε υποδηματοποιεία που έβαζαν ειδικά χοντρά καρφιά στα παπούτσια από κάτω και τα έκαναν ασήκωτα. Θυμούμαστε την αντρογυναίκα του Αρχουντούλ του Σαββούδ, που έκανε όλες τις δουλειές για να αναθρέψει τα τέσσερα παιδιά της. Θυμούμαστε τον τεκέ της Μανώλας μέσα στο στενό σοκκάκι, που όλα τα ξεπεταρούδια εκεί πρωτοήπιαμε ούζο, κρυφά, και κάναμε το μεγάλο.

Άλλοι καιροί, άλλες συνήθειες, άλλος κόσμος τότε, άλλος τώρα...

23. ΚΟΡΝΗΛΙΑΚΑ

Αξίζει να αναφερθούν και τα Κορνηλιακά του Ακρασίου γιατί επί μια δεκαετία συνετάραξαν τότε το Ακράσι και δημιουργήθηκαν σοβαρά προβλήματα μέσα στις οικογένειες.

Ο πατέρας Κορνήλιος Μαρμαρινός ήταν μια μοναδική ηγετική φυσιογνωμία στον χώρο της εκκλησίας, ένας ιερωμένος με οσιακή μορφή που επιδρούσε ψυχολογικά και επηρέαζε τους συνομιλητές του. Κυριολεκτικά τους μαγνήτιζε. Ήταν ασκητής.[1]

Ήρθε από τη Χίο το 1923 και τοποθετήθηκε εφημέριος στο Παλαιοχώρι από τον τότε μητροπολίτη Πλωμαρίου Κων/τίνο Κοϊδάκη.

Η φήμη του γρήγορα διαδόθηκε στα γύρω χωριά και έτρεχαν οι κάτοικοι να τον ακούσουν. Η νεολαία του Παλαιοχωρίου άρχισε να τον ακολουθεί σ' όλες τις θρησκευτικές εκδηλώσεις, παρακλήσεις, αγρυπνίες, λειτουργίες κλπ. Οι Παλαιοχωριανοί διείδαν κίνδυνο, ότι τα παιδιά τους και οι γυναίκες τους θα γίνουν καλόγεροι και τον απεμάκρυναν.

Τοποθετήθηκε έτσι στην πιο απομακρυσμένη εκκλησία του Πλωμαρίου, τον Άγιο Παντελεήμονα. Και εκεί ο κόσμος εγκατέλειψε τους ενοριακούς του ναούς και συνέτρεχε στην ανωτέρω εκκλησία για να ακούσει τον Κορνήλιο. Το πρόβλημα Κορνήλιος μεταφέρθηκε από το Παλαιοχώρι στο Πλωμάρι.

Εκεί όμως που είχε μεγάλη απήχηση το κήρυγμα του και απέκτησε τους πιο πολλούς και φανατισμένους οπαδούς ήταν το Ακράσι. Πάρα πολλοί, κυρίως γυναίκες, έγιναν πιστοί ακόλουθοί του και μαθητές. Ο ίδιος μετέβαινε από το Πλωμάρι σχεδόν κάθε εβδομάδα πεζός στο Ακράσι για παράκληση και αγρυπνία.[2]

Πολλά κορίτσια άρχισαν να παρακούουν τους γονείς και να εκδηλώνουν επιθυμία να φορέσουν το ράσο. Άρχισαν έριδες μέσα στις οικογένειες και προβλήματα ανάμεσα στα ανδρόγυνα. Πέντε-έξι άνδρες θέλησαν να χειροτονηθούν για να γίνουν ιερείς. Στο χωριό πολύ καιρό επικρατούσε αναβρασμός. Οι γονείς ανησυχούσαν, γιατί ένα κύμα καλογερισμού συνέπαιρνε το χωριό.

Το παρακάτω πραγματικό γεγονός δείχνει μια εικόνα της τότε κατάστασης.

Ο Στέφανος Καλδής βλέποντας ότι τα κορίτσια του (είχε οκτώ παιδιά) επηρεασμένα από τον Κορνήλιο, προβληματιζόταν να ακολουθήσουν τον μοναχισμό, τα απαγόρευσε να πηγαίνουν στις θρησκευτικές εκδηλώσεις του.

Κάποτε έμαθε ότι οι κόρες του πήγαν κρυφά σε κήρυγμα του Κορνηλίου. Ερωτά λοιπόν τις κόρες του.

-Αλήθεια, ότι πήγατε στο κήρυγμα του Κορνήλιου;

Και η συγχωρεμένη κόρη του Αρχοντούλα του απαντά:

- Ναι πήγαμε γιατί "ο φιλών πατέρα ή μητέρα υπέρ εμού ουκ έστι μοι άξιος".

Όπως ήταν αυταρχικός και δε δεχόταν "μύγια στο σπαθί του", όταν άκουσε αυτή τη φράση από την κόρη του, τα έκανε όλα "γυαλιά, καρφιά".

Σε λίγο καιρό το 1932 ο πατέρας Κορνήλιος εγκατέλειπε το νησί μας και εγκαθίστατο πια σε

---

1. Ευγενίας Κλειδαρά, Ο άγιος γέροντας της Χίου Κορνήλιος Μαρμαρινός.
2. Ιακώβου Μαλλιαρού, Από τα Κορνηλιακά του Πλωμαρίου.

μοναστήρι της γειτονικής Χίου.

Οι δυναμικοί Καλδήδες έπρεπε να λάβουν τα μέτρα τους...

Παρά ταύτα επί δεκαετίες, αργότερα, η θρησκευτικότητα των μυημένων Κορνηλιακών ήταν έκδηλη στους κατοίκους του Ακρασίου. Μέχρι που ζούσε ο Κορνήλιος πιστοί παλαιοί οπαδοί του, ταξείδευαν στη Χίο για να εξομολογηθούν στον ίδιο. Ήταν πραγματικός Άγιος.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ

Σημείωση: Το παρόν άρθρο είναι ευγενή προσφορά του Γιάννη Κοντέλλη, τ. Λυκειάρχη, από το βιβλίο του «ΤΟ ΑΚΡΑΣΙ»

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ

Κατά τις Πανελλήνιες Εισαγωγικές Εξετάσεις του 2002 τα παρακάτω παιδιά του χωριού μας με την επιτυχία τους σε Ανώτατες και Ανώτερες σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μας στέλνουν το μήνυμα ότι οι στόχοι και οι προοπτικές για ακόμη πιο ψηλά, κατακτώνται με θέληση για περισσότερη προσπάθεια και γνώση στο στίβο μιας κοινωνίας η οποία ζητά όλο και περισσότερα. Ο Σύλλογός μας τους συγχαίρει και τους εύχεται καλές σπουδές και να πετυχαίνουν πάντα τους υψηλούς στόχους στη ζωή τους.

Επιτυχόντες ΑΕΙ-ΤΕΙ

1. **Ορφανουδάκη Βενετία του Ιωάννη**
   Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών Μακεδονίας (Θεσ/νίκη).
2. **Τυροπώλη Μαρία του Γεωργίου**
   Λογιστικής και Χρηματοοικονομίας Οικονομ. Πανεπ. Αθήνας
3. **Καβαρνός Γεώργιος του Παναγιώτου**
   Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχαν. Υπολογιστών Θεσ/νίκης
4. **Καλδής Στέλιος του Δημητρίου**
   Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας
5. **Μαυροθαλασσίτης Γιάννης του Γρηγορίου**
   Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πάτρας
6. **Τζελαή Φρόσω του Κων/νου**
   Φυτικής Παραγωγής ΤΕΙ Ηπείρου (Άρτα)
7. **Ξετρίχη Αγγελική του Θεοδώρου και Καρίπης Περσεφόνης**
   Γερμανική Φιλολογία

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Συγχωριανοί,
ενισχύστε οικονομικά την έκδοση του Περιοδικού

ΠΑΛΙΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Τα Κάλαντα του Αγίου Βασιλείου

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά ψιλή μου δεντρολιβανιά
κι αρχή καλός μας χρόνος εκκλησιά με τ' άγιο θρόνος
κι αρχή που βγήκε ο Χριστός άγιος και πνευματικός
στη γη να περπατήσει και να μας καλοκαρδίσει.

Στη γη που επερπάτησε και μας εκαλοκάρδισε
ήταν άγιος Βασίλης, πούν' του κόσμου νοικοκύρης.
Άγιος Βασίλης έρχεται και δεν μας καταδέχεται
από την Καισαρεία συ είσαι αρχόντισσα κυρία
βαστά εικόνα και χαρτί ζαχαροπλάστη ζυμωτή
χαρτί και καλαμάρι δες και με το παλικάρι.

Το καλαμάρι έγραφε η μοίρα μου το έγραφε
και το χαρτί ομίλει άσπρε μου χρυσέ μου ήλιε.
Βασίλη πόθεν έρχεσαι και δε μας καταδέχεσαι
και πόθεν κατεβαίνεις και δε μας εσυντυχαίνεις
από τη μάνα μ' έρχομαι και γω σας καταδέχομαι
και στο σκολειό πηγαίνω γράμματα για να μαθαίνω
και σαν ηξεύρεις γράμματα πόσες φορές με κλάματα
πες μας την αλφαβήτα νάχεις το θεό βοήθεια
και στο ραβδί π' ακούμπησε έμορφα που τραγούδησε
κι είπε την αλφαβήτα ωσάν άγιος που ήταν
και το ραβδί ήταν ξερό έβγα κυρά μου να σε δω
και βλάστησε κλωνάρια όμορφα γλυκά ματάκια
χλωρό ραβδί ξερό ραβδί άσπρο σταφύλι ροζακί
χλωρά βλαστάρια πέτα ροδοκόκκινη βιολέτα
κι απάνω στα κλωνάρια του όμορφα πουν τα μάτια σου
πέρδικες κελαηδούσαν μαύρα μάτια μας ξυπνούσαν
και κατεβαίναν στο γιαλό έχω δυο λόγια να σου πω
και βρέχαν τα φτερά τους από την απελπισιά τους
και βρέχαν τον αφέντη μας Βασίλη το λεβέντη μας
το πολυχρονεμένο κι στον κόσμο ξακουσμένο.

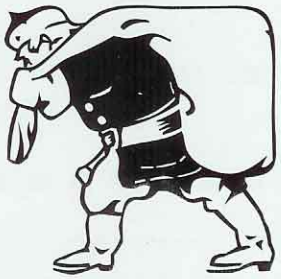

Σένα που πρέπει αφέντη μου καράβι ν' αρματώσεις
και τα σχοινιά του καραβιού να τα μαλαματώσεις
και πάλι ξαναπρέπει σου στα πεύκα να καθίζεις
τ' όνα το χέρι να μετρά και τ' άλλο να δανείζει
ή Σένα σου πρέπει αφέντη μου καρέκλα καριδένια
για ν' ακουμπά η μέση σου η μαργαριταρένια.

Πολλά είπαμε τ' αφέντη μας ας πούμε της κυράς μας
κυρά λιγνή κυρά ψιλή κυρά καμαροφρύδα
όταν σειστείς και λυγιστείς και βάλεις τα καλά σου
άσπρα λουλούδια πέφτουνε από την ομορφιά σου
βάζεις τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι στήθος
και του κοράκου το φτερό βάζεις καμαροφρύδι.

Πολλά είπα και της κυράς ας πούμε και του γιου σας.
Εσύ έχεις γιο στα γράμματα διαβάζει το ψαλτήρι
να δώσει ο Θεός κι η Παναγιά να βάλει πετραχήλι
ή Εσύ έχεις γιο στα γράμματα καβάλα στ' άλογό του
να κυνηγά τις έμορφες κι όλες τις μαυρομάτες

Πολλά παμε του γιόκα σας ας πούμε και της κόρης.
Εσύ έχεις κόρη όμορφη γραμματικός τη θέλει
αν είναι και γραμματικιά πολλά προικιά γυρεύει
γυρεύει αμπέλια ατρύγητα χωράφια με τα στάχυα
γυρεύει και τη Βενετιά μ' όλα της τα καράβια
γυρεύει και τον κυρ βοριά για να τα αρμενίζει.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΕΣ

Τα Μάρμαρα

Στην ευρύτερη αγροτική περιοχή του χωριού μας, υπάρχουν ορισμένα χαρακτηριστικά γεωλογικά σημεία, που με την φύση τους αυτή, δίνουν την ονοματολογία στα μέρη αυτά. Τέτοια είναι, διάφορα λαγκάδια, ρέματα, βουνά, λόφοι, νόχτοι, γήλοφοι, κοιλάδες κ.α. Με την ιδιοτυπία τους αυτή ονοματίζουν τις τοποθεσίες αυτές.

Για μας τους Ακρασιώτες υπάρχουν ορισμένοι βράχοι, μάρμαρα μικρά ή μεγάλα, που με τη θέση τους, με το σχήμα τους, με το μέγεθός τους, αφήνουν το όνομά τους στους μεράδες αυτούς.

Πρόσφατα έχουμε τον **μαρμαρωμένο βιγλάτορα**, που στέκει ακίνητος και ακοίμητος φρουρός, πάνω από τη Δρώτα, στο άνοιγμα της θέας προς τη θάλασσα, προς τα Ψαρά. Είναι ορατός και ευδιάκριτος από την εξέδρα, που είναι φτιαγμένη τώρα πρόσφατα στα **μάρμαρα της εκκλησίας** μας της **Αγίας Παρασκευής**. Άλλος επιβλητικός βράχος είναι ο απέναντι στο χωριό μας, - **το μάρμαρο το Μεσημέρι**. Είναι αυτός που μας δείχνει την ώρα, το μεσημέρι, όταν ο ήλιος σταθεί από πάνω του. Άλλοι βράχοι είναι του Καλδή το μάρμαρο στις πεζούλες, τ' Καραδκέλ' του μάρμαρου στο Πριόνα, της γριά το μάρμαρο στο Χάλακα (δεν υπάρχει τώρα, το πήρε ο δρόμος), τ' Κουραχάν' του μάρμαρου στα Τσόνια, τ' Μπαϊλέλ' του μάρμαρου στις Χλιάβρυσες ψηλά, οι χαλκόπετρες στον Χάλικα, τα τρία μαρμάρια πάνω από τη Δρώτα πέρα από τον βιγλάτορα κ.α.

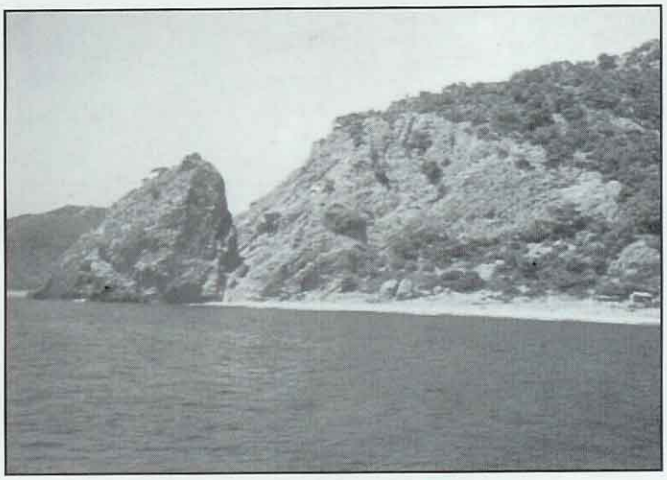

Της Απυργούσας του Μάρμαρου

Τα πιο ονομαστά, όμως, μάρμαρα τα ποία καθορίζουν τα όρια του αιγιαλού της αγροτικής περιφέρεια Ακρασίου, κάτω στο γιαλό στην παραλία της Δρώτας, είναι της Απυργούσας του Μάρμαρου και της Ουρνούς του Μάρμαρου. Για τα μάρμαρα αυτά είχα γράψει πριν λίγα χρόνια στα Ακρασιώτικα Νέα. Αξίζει, όμως, να ξαναγράψω πάλι γιαυτά, γιατί για μας τους Ακρασιώτες υπάρχει με τα μέρη αυτά κάτι άλλο ξεχωριστό, ένα δέσιμο μαζί τους, από τα παιδικά μας χρόνια. Είναι οι μνήμες και τα βιώματα, που ζήσαμε τότε. Είναι οι αλησμόνητοι δεσμοί με τους τόπους αυτούς, που όσες φορές κι αν επανερχόμαστε να γράφουμε γιαυτούς, δεν είναι, νομίζω, βαρετό.

Κοντά στις εκβολές του ποταμού Βούρκου, περίπου στη μέση της απέραντης παραλίας, των δέκα χιλιομέτρων, που αρχίζει από τα βράχια της Παναγιάς της Κρυφτής και φτάνει μέχρι τον Άγιο Φωκά, υψώνεται επιβλητικό και αγέρωχο τσ' **Απυργούσας του Μάρμαρου.** Στην άκρη προς τα ανατολικά, προς τη μεριά της Μελίντας και του Πλωμαριού, είναι πιο χαμηλό και ταπεινό **τσ' Ουρνούς του Μάρμαρου.** Το πρώτο δεσπόζει στην περιοχή και είναι ορατό από παντού σαν ένα ψηλό καμπαναριό, σα μιναρές. Το δεύτερο είναι πλαγιαστό σαν καράβι με την πλώρη προς το πέλαγος και την πρύμνη προς τη στεργιά και φαίνεται από απόσταση, σαν να ειναι κολλημένο στα απότομα βράχια της Κρυφτής.

1. Της Απυργούσας του Μάρμαρου το θυμούμαι από μικρός, από μαθητής Δημοτικού. Τότε στις αρχές του καλοκαιριού κατεβάζαμε τα πρόβατα, -περίπου 10-15- και στην παραλία δίπλα στο βράχο γινότανε το πλύσιμο και το μπάνιο τους. Το πλύσιμο γινόταν για να καθαρίσει το μα-

λί από τις βρωμιές, έτσι για να είναι απαλό και αφράτο στο κούρεμα των ζώων, που θα γινόταν σε λίγο, λόγω του καλοκαιριού. Για το δεύτερο λόγο, με την αλμύρα της θάλασσας φεύγουν από τα πρόβατα τα ματάτσια (τσιμπούρια) και άλλα ζω?φια που τα βασανίζουν. Τότε είναι που πιάναμε και αρκετά χταπόδια, που μας πλησίαζαν στα πόδια μας. Είναι, μάλιστα η περιοχή της Απυργούσας ο καλύτερος χταποδότοπος. Ο μικρός κάμπος που σχηματίζεται εκεί, είναι κατάφυτος από σκίνα, δυστυχώς όμως δεν είναι μαστιχοφόρα, όπως της απέναντι Χίου. Στα σκίνα αυτά οι Ακρασιώτες κρύβαμε τους τενεκέδες τα λάδια που κατεβάζαμε με τα ζώα και αρκετές φορές φορτωμένοι στην πλάτη μας. Ήταν Γερμανοί που περνούσαν με καταδίωξη και έπρεπε να τα κρύψουμε έτσι, μέχρι να περάσει το κα?κι τη νύχτα, να τα φορτώσει, για να φέρει σιτάρι, όσπρια και άλλα είδη απαραίτητα για την διατροφή μας. Ήταν τότε κατοχή, ήταν πείνα.

Στο δυτικό μέρος του βράχου, προς τη μεριά των Βατερών, είναι ένα κούφωμα, σαν σπηλιά. Εκεί έχω ακούσει, ότι κρύφτηκαν τα πρώτα όπλα για την αντίσταση κατά των Γερμανών, που έβγαλε στην στεριά συμμαχικό υποβρύχιο.

Στην κορυφή του μάρμαρου υπάρχει ένας θάμνος, ένα χορτάρι. Είναι το βότανο της ζωής, το βοτάνι της αγάπης. Έτσι λένε, όποιος μπορέσει και το κόψει, θα έχει όλα τα αγαθά του βίου. Δυστυχώς η κορυφή είναι απρόσιτη από κάθε μεριά και το όνειρο μένει απραγματοποίητο. Κάποιος από τους νέους, ας το τολμήσει. Του ευχόμαστε καλή τύχη.

2. Της Ουρνούς του μάρμαρου είναι στα ανατολικά της παραλίας, προς το μέρος της Μελίντας, όπως είπαμε. Απέχει από τα σπίτια του γιαλού της Δρώτας 500 περίπου μέτρα. Εκεί ήταν ο κολυμβητικός μας παράδεισος. Εκεί μάθαμε όλοι κολύμπι. Ξεκινούσαμε τις Κυριακές το καλοκαίρι και με τα πόδια φτάναμε στην όμορφη και παρθένα ακρογιαλιά. Οι αρχάριοι φορούσαν γαλιές (νεροκολοκύθες) δεμένες με βρακοζώνες στη μέση μας. Πρώτα περνούσαμε στο μαρμαρέλι και μετά στο βράχο. Η απόσταση από την άμμο ήταν 10-20 μέτρα περίπου και βάθος πάνω από το μπόϊ μας. Έτσι λοιπόν η πρώτη προσπάθεια, για τους πρωτόπειρους ήταν προβληματική. Βοηθούσαν όμως οι μεγαλύτεροι και οι γαλιές, όπως είπαμε. Μετά για τους έμπειρους κολυμβητές ήταν το πέρασμα στα γαλάζια νερά, απόχρωση τέτοια, λόγω του βάθους που έχει εκεί. Απέναντι ήταν η πλάκα με τους λάκκους, με τα ζεστά νερά. Εκεί στους λάκκους πήγαινες και με τα πόδια από την ανατολική παραλία στης στεριάς. Οι λάκκοι αυτοί έχουν στάσιμο θαλασσινό νερό και με τον ήλιο του καλοκαιριού, γίνεται το νερό ζεστό. Μάλιστα, σε ορισμένα μέρη έχει αλάτι, που μερικοί μάζευαν.

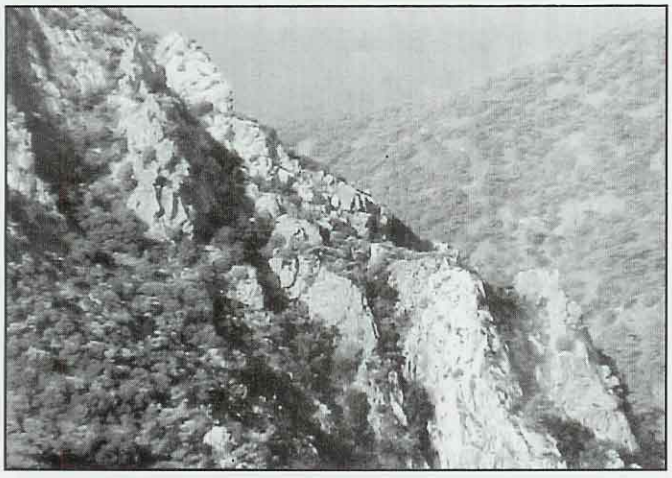

Ο Μαρμαρομένος Βιγλάτορας στο βουνό Πριόνας

Από την Ουρνούς, όταν βλέπεις ανατολικά και συνέχεια από την πλάκα με τους αλατόλακκους, υψώνονται τα απόκρημνα βράχια της Κρυφτής. Υπήρχε και δεν ξέρω αν υπάρχει ακόμη ένα δύσβατο μονοπάτι, που κατεφημισμόν λέγεται καλοδιάβατο, αντί να λέγονται κακοδιάβατα. Αυτό το μονοπάτι δεν το έχω περάσει. Λένε, ότι σε πιάνει ίλιγγος, λόγω του απότομου κρημνού με τα μαύρα νερά, λόγω του βάθους, που είναι από κάτω. Με την βάρκα που έχουμε περάσει πολλές φορές, φαίνεται το μονοπάτι, το σκάλισμα στους βράχους και τα σίδερα που έχουν μπήξει για να κρατιούνται οι διαβάτες, που πάνε στον Άγιο τόπο της Παναγιά. Στο μέρος αυτό πάντοτε έχει πολλά αγριοπερίστερα, φωλιασμένα στα απόκρημνα βράχια.

Στην πιο ψηλή κορυφή του βράχου της Ουρνούς προς τη μεριά της θάλασσας, βλέπαμε πολ-

λές φορές, όταν περνούσαμε με βάρκες, έναν ακίνητο άνθρωπο. Κάπου, κάπου λαμπάδιζε η φωτιά ενός τσιγάρου. Ήταν έτοιμη η φλόγα για να δώσει άναμα στο φυτίλι με τον δυναμίτη. Εκεί θα γινόταν η έκρηξη και αλλοίμονο στα ψάρια που θα περνούσαν σύρριζα από το μάρμαρο. Στα ριζά των βράχων, έξω στην παραλία, ήταν πάντα κρυμένη μια μικρή βάρκα, για την κακοδουλειά αυτή.

Με το γέρσιμο του ήλιου άρχιζε η επιστροφή. Δύσκολος ο ανήφορος της Δρώτας, με τα πόδια.

Έτσι πάντα τέλειωνε κουρασμένα αλλά ευχάριστα μια γνήσια Ακρασιώτικη θαλάσσια εκδρομή. Τώρα πλέον για μας μένουν, οι αναμνήσεις αυτές, άδολες, αγνές και αξέχαστες...

Μυτιλήνη, χειμώνας 2002 - 2003
Σ.Ν.Α.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΜΑΣ

Ο Σύλλογός μας **ευχαριστεί** τους παρακάτω συγχωριανούς μας για την ευγενική τους προσφορά που αφορά την ενίσχυση του περιοδικού μας:

Η Ρηνούλα Σωτήρχου, εις μνήμην του παππού της Ευσταθίου Βογιατζή, προσφέρει 20 ευρώ.

Η Μυρσίνη Χάλακα-Τραντάλλη, εις μνήμην της αδελφής της Πάμελα Χάλακα-Τραντάλλη, προσφέρει 20 ευρώ.

Η Περσεφόνη Κουραχάνη, εις μνήμην Μιχάλη Λάσκαρη και Νικολάου Κουμπά, προσφέρει από 20 ευρώ.

Ο Παναγιώτης Μ. Σωτήρχος, εις μνήμην του φίλου του Παναγιώτη Αριστ. Ξενιτέλλη, προσφέρει 50 δολάρια Αμερικής.

Αληγιάννης Δημήτριος 15 ευρώ
Καρίπης Νικόλαος 20 ευρώ
Σοφιανού Μαρία-Παραδεισούλα 20 ευρώ
Βογιατζής Ευστάθιος 50 ευρώ
Ευδοκία Καρλαγάνη 20 ευρώ
Παναγιώτης Σωτηρχέλλης 50 ευρώ
Δημήτρης - Ζαχαρούλα Κοντού 20 ευρώ
Μαρία Κοντού 20 ευρώ
Μυρσίνη Χατζέλλη 20 ευρώ
Γρηγόριος Αληγιάννης 20 ευρώ
Ανώνυμη 20 ευρώ
Ξενιτέλλης Δημ. 15 ευρώ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Συγχωριανοί,
ενισχύστε οικονομικά την έκδοση του Περιοδικού

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Σήμερα, 75 χρονώ, βλέπω το χωριό μου να μην έχει καμιά σχέση μ' αυτό το ΑΚΡΑΣΙ, που έζησα στα παιδικά μου χρόνια. Άλλο ήταν το χωριό τότε. 500-600 άτομα. Σήμερα είναι 80. Οι περισσότεροι βρακάδες και βρακούσες, έδιναν άλλο οπτικό χρώμα στο χωριό. Τώρα μονάχα η ενηντάχρονη Κουκλίτσα φορά την τιμημένη βράκα, που φορούσαν οι μητέρες μας. Είναι η τελευταία βρακοφορούσα. Τότε υπήρχαν καμιά δεκαριά ζευγάδες, άλλοι τόσοι αγωγιάτες, 5-6 τσαγκαράδες, μπισκιτζήδες (=ξυλοσχίστες), μαραγκοί, χτίστες, πετράδες, σουβατζήδες, σιδεράδες, πεταλωτές, φανοποιοί, σαπωνοποιοί, ραφτάδες, βαφείς, πηγαδάδες, χασάπηδες, τσαμπάσηδες, παντοπώλες, φουρνάρηδες, κουρείς, μουσικάντες (το Ακράσι με τη Βέβα είχε την καλύτερη μουσική κομπανία από τα γύρω χωριά), κ.ά.

Όλα τα παραπάνω έχουν χαθεί. Μαζί έχουν χαθεί και τα έθιμα τους, οι συνήθειες τους, οι συμπεριφορές τους. Ελάχιστοι πια θυμόμαστε του "παραπουνκό" του "Εριπάλε", το (μουσικό) σκοπό της κούνιας (απ' τις γλυκύτερες μελωδίες), "τ' Αντριά του σκουπό". Μαζί με μας θα χαθούν και όλα τούτα. Μακάρι να βρεθεί κάποιος να τα ηχογραφήσει, θα περισώσει πολύτιμο υλικό.

Ήδη έχουν χαθεί τα νυφικά τραγούδια που τραγουδούσαν στο νυφοστόλι, τα τραγούδια του κλήδονα, τα μοιρολόγια για τους νεκρούς. Τα αποκριάτικα έθιμα (αρκούδις - καμήλες), τα πρωτοχρονιάτικα.

Σε κάθε σημερινό σπίτι θυμάμαι, έμεναν άλλοι άνθρωποι. Ο καθένας με την προσωπικότητα του, με τον χαρακτήρα του, με τις ιδιορρυθμίες του.

Είμαι τόσο συναισθηματικά δεμένος μ' αυτό το παρελθόν και δεν θέλω να το αφήσω να ξεθωριάσει.

75 χρόνια ζω την πτωτική πορεία αυτού του χωριού. Πώς να ξεχάσω τη "μαχαιριά", όταν πριν 15 χρόνια έκλεισε το Δημοτικό Σχολείο του χωριού, ελλείψει μαθητών !! Στις μέρες μας φοιτούσαμε σ' αυτό 120 παιδιά με έναν δάσκαλο!!

Από νεαρός καθηγητής έβλεπα τη φθορά αυτή με πόνο ψυχής. Γι' αυτό αφιέρωσα τις λίγες πνευματικές μου δυνάμεις στο να περισώσω ό,τι μπορέσω.

Άρχισα να ψάχνω από την εκκλησία. Βρήκα παλαιά δυσεύρετα εκκλησιαστικά βιβλία σε άσχημη κατάσταση. Βρήκα τα τεφτέρια, που κρατούσαν, σχεδόν αγράμματοι Ακρασιώτες, όταν χτιζόταν η εκκλησία, βρήκα έγγραφα πολύτιμα για την ιστορία του χωριού κουλουριασμένα και μερικά λαδωμένα και ποντικοφαγωμένα. Βρήκα προικοσύμφωνα, αφιερωτικά, πωλητήρια κ.λ.π, περίπου 150 έγγραφα από τα οποία βγαίνουν πολύτιμα ιστορικά στοιχεία για τους δυο τελευταίους αιώνες. Ξεσκόνισα όλο το κοινοτικό αρχείο (δυστυχώς έχει λεηλατηθεί την περίοδο του 1945), όλο το αρχείο του Συνεταιρισμού, του Σχολείου.

Σ' όλα τα ανωτέρω γραπτά στοιχεία στάθηκα με ευλάβεια μπροστά τους. Τα καθάρισα, τα ταξινόμησα σε ομάδες, περιέγραψα και σχολίασα το καθένα, και σήμερα αποτελούν ένα σπάνιο φάκελο με γνήσιο και αναντικατάστατο υλικό για κάθε μελετητή της ιστορίας του χωριού και όχι μόνο.

Με βάση αυτό το ιστορικό υλικό αλλά και με αναμνήσεις, εντυπώσεις, γεγονότα κ.λ.π άρχισα να γράφω και να δημοσιεύω μελέτες ιστορικές και λαογραφικές στην εφημερίδα "ΑΚΡΑΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ", που εκδίδεται από τον πολιτιστικό Σύλλογο των απανταχού Ακρασιωτών "Ο Πλάτανος", τώρα και 12 χρόνια, και στο περιοδικό "ΤΟ ΑΚΡΑΣΙ" που εκδίδεται από τον πολιτιστικό Σύλλογο Ακρασίου - Λέσβου "ΑΚΡΑ-ΣΙΩΝ". Σ' αυτά έχω δημοσιεύσει πολύτιμο πρωτογενές ιστορικό και λαογραφικό υλικό για το χωριό μας.

Παράλληλα άρχισα τη συγγραφή βιβλίων με μοναδικό σκοπό να περισώσω το παλαιό Ακράσι, όπως βγαίνει από ιστορικές πηγές, από την παράδοση, από τις ενθυμήσεις, από τα ήθη και τα έθιμα. Έγραψα τα παρακάτω τέσσερα βιβλία, όλα σχετικά με το Ακράσι.

Το 1991 εκδίδω "ΤΟ ΑΚΡΆΣΙ ΛΕΣΒΟΥ" τόμος Α' (σελ 202). Εκεί καταγράφω την ιστορία του Ακρασίου, όπως βγαίνει από ιστορικές πηγές, από την παράδοση, από τα ενθυμήματα.

Το 1994 εκδίδω "ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜ. ΚΑΛΔΗΣ" (1875 -1953), Πολιτικοί - Κοινωνικοί - Δημοσιογραφικοί Αγώνες (σελ 182). Ο Γεώργιος Εμμ. Καλδής ήταν ο πρώτος Λέσβιος Βουλευτής που βγήκε, μετά την απελευθέρωση του νησιού μας από τους Τούρκους το 1912. Ήταν φτωχόπαιδο από το Ακράσι και αυτοδημιούργητος. Διετέλεσε πολλά χρόνια Διευθυντής της μεγάλης ημερήσιας Λεσβιακής εφημερίδας "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ". Χαλκέντερος δημοσιογράφος.

Το 1995 εκδίδω "ΣΙΜΟΣ ΓΕΩΡΓ. ΞΕΝΙΤΕΛΛΗΣ, Ο Δάσκαλος" (σελ 112). Ο Σίμος Γεωργ. Ξενιτέλλης ήταν φτωχόπαιδο, Αυτοδημιούργητος και προσέφερε πολλά ως Δάσκαλος του χωριού.

Το 1999 εκδίδω "ΤΟ ΑΚΡΆΣΙ ΛΕΣΒΟΥ" τόμος Β' (Ιστορικά - Ηθογραφικά - Ενθυμήματα) (σελ 448). Εκεί έχω συγκεντρώσει πολύτιμο ιστορικό, λαογραφικό και ηθογραφικό υλικό.

Γράφω παραπάνω ότι νεαρός καθηγητής έβλεπα τη φθορά του χωριού με πόνο ψυχής. Από τότε άρχισα να μαζεύω όχι μόνο έγγραφα, αλλά και αντικείμενα, που χρησιμοποιούσαν αυτοί οι παλιοί Ακρασιώτες. Προσπάθεια σαράντα χρόνων είχε αποτέλεσμα να συγκεντρώσω περίπου 350 αντικείμενα. (Καταγράφονται ένα - ένα σε ιδιαίτερη κατάσταση). Σκοπός μου να ιδρύσω το ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΑΣΙΟΥ. Αυτό το όνειρο έτρεφα τώρα και 40 χρόνια, το οποίο πραγματοποιείται τώρα γι' αυτό και η χαρά μου είναι ανάλογη.

Το παλαιό Δημοτικό σχολείο, κλειστό τώρα και 15 χρόνια, έγινε ένα θαυμάσιο κτίριο με δυο αίθουσες, η μια από τις οποίες έγινε Μουσείο και η άλλη αίθουσα πολιτιστικών εκδηλώσεων. Εδώ θέλω να ευχαριστήσω το δήμαρχο Πλωμαρίου κ. Μαμάκο Μιχάλη, διότι η όλη ανακαίνιση ολόκληρου του κτιρίου, καθώς και βιτρίνες, προθήκες, εκθετήρια κ.λ.π του Μουσείου είναι έργα δικά του. Ικανοποίησε όλα τα αιτήματα μου με μεγάλη προθυμία.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες και ευγνωμοσύνη οφείλω στον μεγάλο δωρητή ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΛΗ, δικηγόρο, ο οποίος με τη δωρεά του των τριών εκατομμυρίων δρχ συνέβαλε σημαντικότατα στην ίδρυση και λειτουργικότητα του Μουσείου. Δυστυχώς γι' αυτή του τη χειρονομία εισέπραξε αγνωμοσύνη και κακότητα από ορισμένους Ακρασιώτες, που εγώ δεν ξέρω πώς να τους χαρακτηρίσω. Ντρέπομαι γι' αυτούς τους συγχωριανούς μου.

Επίσης ντρέπομαι, όσο απίστευτο κι αν φαίνεται, γιατί ορισμένοι Ακρασιώτες δεν θέλαν να γίνει αυτό το Μουσείο. Λυπούμαι γι' αυτό.

Τέλος **ευχαριστώ τη γυναίκα μου Μυρσινούλα,** που με στήριξε σαν βράχος σ' αυτή την προσπάθειά μου των σαράντα τόσων χρόνων και με ενθάρρυνε σε στιγμές απογοήτευσης. Εργάστηκε για το Μουσείο πνευματικά και σωματικά.

Ευχαριστώ και την μοναδική Ακρασιώτισσα κυρία Ευστρατία Ι. Ασωματιανού που με βοή-

θησε στο καθαρισμό, στην ταξινόμηση των αντικειμένων και στο στήσιμο της κρεβατής.

Θερμές ευχαριστίες και σ' όλους εκείνους τους ευγενείς και καλούς Ακρασιώτες, οι οποίοι πρόσφεραν στο Μουσείο αντικείμενα, τα οποία ήταν γι' αυτούς πολύτιμα οικογενειακά ή ατομικά κειμήλια.

Κάθε αντικείμενο έχει την καρτέλα του δωρητή. Όσα δεν έχουν όνομα δωρητή, είναι από το νοικοκυριό των αειμνήστων γονέων μας Γεωργίου και Ευφροσύνης Ιω. Κοντέλλη και Νικολάου και Μαρίας Ιω. Αληγιάννη.

Παραδίδω σήμερα στο χωριό μου ΑΚΡΑΣΙ, αυτό τον "θησαυρό" των 350 αντικειμένων, στεγασμένο σε μια θαυμάσια αίθουσα. Εδώ μέσα βρίσκεται όλο το παρελθόν του χωριού. Όλη η πολιτιστική παράδοση του. Όλα τα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι γονείς μας, οι παππούδες μας και οι προπαππούδες μας.

Πιστεύω απόλυτα ότι το Μουσείο θα πλουτιστεί με πολύ περισσότερα αντικείμενα, τα οποία τα έχουν κρυμμένα ακόμα.

Εύχομαι οι Ακρασιώτες, να το αγαπήσουν, να το στηρίξουν, να το προστατέψουν και να το χαρούν, γιατί εκεί μέσα βρίσκονται "οι προγονοί μας".

Παραδίδω την σκυτάλη των 40 χρόνων προσπάθειας στους προοδευτικούς νέους του χωριού μας και κάνω έκκληση να σχηματίσουν μία ομάδα "Φίλων του Μουσείου" για να τους παραδώσω τα κλειδιά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

ΣΥΓΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Στις 13 Οκτωβρίου, ημέρα εκλογών για την τοπική αυτοδιοίκηση, ανοίξαμε την πύλη του Μουσείου και, πηγαίνοντας ο κόσμος για να ψηφίσει, με την ευκαιρία αυτή, επισκεπτόταν και το Μουσείο. **Ο θαυμασμός ήταν καθολικός.** Τόσο ενθουσιάστηκαν οι Ακρασιώτες, ώστε μέσα σε μια βδομάδα, δηλ. την επόμενη Κυριακή 20 Οκτωβρίου, ημέρα επαναληπτικών εκλογών, πλούτισαν το Μουσείο κατά 100 περίπου αντικείμενα.

Ο φίλος συλλέκτης Βαλάκος Δημητρ. Βερβέρης έκρυβε έναν πραγματικό θησαυρό. Περί τα 70 αντικείμενα που μας πρόσφερε, στολίζουν σήμερα την αίθουσα. Έχει δε άλλα τόσα, τα οποία μελλοντικά θα γίνουν και αυτά απόκτημα του Μουσείου. Τον ευχαριστώ και να είναι βέβαιος, ότι αφήνει μια πλούσια κληρονομιά στους μεταγενέστερους Ακρασιώτες.

Δεν μπορώ όμως να μην περιγράψω και τη συγκίνηση ορισμένων ευαίσθητων Ακρασιωτών. Ακούστε. Μεταξύ των 350 εκθεμάτων βρίσκεται και η ραφτομηχανή του αείμνηστου **φραγκοράφτη Σταύρου Σωτήρχου,** ο οποίος μαζί μ' αυτή τη μηχανή ζούσε την οικογένειά του και ανέθρεψε τρία παιδιά. Όταν αρρώστησε την παρεχώρησε στον αδερφό του γραμματέα Παναγιώτη, ο οποίος ήταν και ράφτης. Μετά το θάνατό και του Παναγιώτη, η μηχανή για πολλά χρόνια έμενε σε αχρηστία. Τώρα τα παιδιά του Παναγιώτη, Ειρήνη και Παναγιώτης Αφιοντζής, είχαν την ωραία έμπνευση να την δωρήσουν στο Μουσείο. Έ, ήταν πολύ συγκινητικό νάβλεπες την έκπληξη των παιδιών του Σταύρου, Μαρίας Αβαγιάννη και Δέσποινας Τσιργιάννη, όταν την αντίκρυσαν ξαφνικά χωρίς να το περιμένουν. Αγκάλιασαν τη μηχανή που είχαν δεκάετίες να τη δουν, τη

χάιδευαν και έκλαιγαν. Συγκινητικότατη στιγμή.

Ο καλόκαρδος Βαγγέλης Τυροπώλης αγκάλιασε και φιλούσε την κολυμπήθρα μέσα στην οποία είχε βαφτιστεί ο ίδιος, οι γονείς του, τ' αδέρφια του και οι πρόγονοί του. Τη χάιδευε σαν να ήταν ζωντανή. Χρόνια και χρόνια αυτή την **κολυμπήθρα** την περιποιόταν η γιαγιά του η **καντηλανάφτρα Σουλτάνα Κίτελη.** Με την ευκαιρία ευχαριστώ το Βαγγέλη για τα πολύτιμα αντικείμενα που μου έδωσε, μεταξύ των οποίων και το κιβώτιο με ζωγραφιές. Μ' αυτό το κιβώτιο έκαναν έρανο στη Ρωσία οι πρόγονοί μας για το χτίσιμο της σημερινής εκκλησίας του χωριού.

Και άλλη συγκινητική σκηνή. Θαύμασα με τι ευλάβεια και σεβασμό κρατούσαν οι κόρες του **Δημητρίου Βαλ. Βερβέρη, την τρόμπα** του πατέρα τους, **τη στολή του βρακά παππού τους Σταυρέλ', και τον βραστήρα του παππού τους Βαλάκου.** Με δάκρυα στα μάτια αποχωρίστηκαν πολύτιμα κειμήλια και μου τα παρέδωσαν.

Ομολογώ ότι τέτοιες συγκινήσεις, ούτε είχα φαντασθεί ότι θα μου έδινε το Μουσείο.

Μεγάλη εντύπωση μου έκανε ότι όλοι οι επισκέπτες κάτω των 50 χρόνων, έβλεπαν για πρώτη φορά ντουγένια και λανάρια και με ενδιαφέρον ρουτούσαν, τι είναι αυτά τα αντικείμενα και τη χρήση τους. **Το παλιό ξύλινο άροτρο με το σιδερένιο υνί** προξενούσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους νέους, όπως και οι **στεφανοθήκες,** που τις έβλεπαν για πρώτη φορά. Δεν πίστευαν ότι τα νυφικά στέφανα, τα είχαν πολύ "ψηλά" οι γονείς μας και οι πρόγονοι μας και τα διατηρούσαν τοποθετώντας τα δίπλα στα εικονίσματα. Τόσο ιερός ήταν ο γάμος!! Σήμερα ...αφήστε τα...

Δεν είχα **ζυγό βοδιών.** Απευθύνθηκα στο **Δημήτρη Σωτήρχο.** Έχω μου λέγει, αλλά ξέρεις Γιάννη, μόνο αυτό το ζυγό έχω από τον πατέρα μου και θέλω να τον θυμάμαι. Τελικά μου τον έδωσε. Θέλω εδώ να τονίσω τον ιδιαίτερα συναισθηματικό δεσμό των ανθρώπων με αντικείμενα.

Αποχωρίστηκαν αντικείμενα με πόνο ψυχής και μου τα παρέδωσαν. Έμ τα παλιοπάπουτσα με τα καρφιά από κάτω και τους αλτσάδες; Όλοι θέλουν να τα πιάσουν να τα ψηλαφίσουν.

Φίλος Ακρασιώτης που ζει στην Αθήνα και ήρθε για να ψηφίσει, είδε το Μουσείο ενθουσιάστηκε και μου στέρνει αντικείμενο αξίας για το χωριό μας. Όταν το πάρω θα το περιγράψω και θα αποκαλύψω το δωρητή.

Οι γυναίκες όλες έριχναν το μάτι τους στις βράκες και στα υφαντά, όλα προϊόντα της κρεβατής που έχουμε στήσει σε μια γωνιά.

Τους φίλους της ιστορίας τους εντυπωσιάζει η φωτοτυπία **δύο αρχαίων χάλκινων νομισμάτων του 2ου μ.χ. αιώνα,** που βρέθηκαν πρόσφατα στην περιοχή Περγάμου της Μ. Ασίας με τις λέξεις "...Β(ουλή) ΑΚΡΑΣΙΩΤΩΝ" στο ένα και στο άλλο "ΑΚΡΑΣΙΩΤΩΝ" (το σχετικό θέμα το μελετώ και θα γράψω σχετικά).

Εντύπωση κάνει το **παλιό σαντούρι (Μικρασιατικής προέλευσης), προσφορά της οικογένειας Παναγιώτη Αριστ. Ξενιτέλλη.** Επειδή η σημερινή γενιά του χωριού μας είμαστε αναθρεμμένοι με το άκουσμα αυτού του οργάνου (Βέβα), όλοι οι επισκέπτες το ακουμπούν.

Τέλος σας πληροφορώ, όσοι μπαίνετε στο INTERNET (www.AKRASION.NET), μπορείτε να γνωρίσετε μερικά εκθέματα του Μουσείου, που τα έχει περάσει ο φίλος οδοντίατρος Γιώργος Σίμου Ξενιτέλλης (άλλος πάλι και τούτος που φαγώνεται με τ' Ακράσι).

Τα επίσημα εγκαίνια του Μουσείου, θα γίνουν το καλοκαίρι την περίοδο της Αγίας Παρασκευής.

ΓΙΑΝΝΗΣ Γ. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Κανένας μας δεν περίμενε να αποκτήσει το χωριό μας ένα τέτοιο ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ. Ένα μοναδικό θησαυρό μέσα στον οποίο διαφυλάχτηκε όλος ο πολιτισμός του Ακρασίου με τα ιδιαίτερα πολιτιστικά του στοιχεία. Κειμήλια, αντικείμενα καθημερινής χρήσης, που οι πρόγονοί μας τα έφτιαχναν με μεράκι και αγάπη. **Εκεί μέσα βρίσκεται η ιστορία του Ακρασίου** και όλος ο σπιτικός και επαγγελματικός εξοπλισμός. Εκεί μέσα είναι το χθες του χωριού μας και οι παρελθόντες αιώνες. **Οι Ακρασιώτες εξασφάλισαν τις ρίζες τους,** τον συνεχή δεσμό τους με το παρελθόν. **Πρωτεργάτης αυτού του μεγάλου έργου** ο τ. Γυμνασιάρχης, φιλόλογος και εραστής του χωριού μας **Ιωάννης Γεωργ. Κοντέλλης, *τον οποίον ευχαριστούμε από τα βάθη της καρδιάς μας.***

Από την είσοδο εντυπωσιάζεται ο επισκέπτης. Όλα καλοβαλμένα με ιστορική συνέχεια και κατά ομάδες. Πλούσιες οι βιτρίνες γεμάτες εκθέματα που το καθένα του έχει την δική του ξεχωριστή ιστορία.

Φωτογράφισα μερικά από τα πιο σημαντικά αντικείμενα, τα οποία παραθέτω:

Η ψυχή του μουσείου ο κ. Ιωάννης Γεωργ. Κοντέλλης και μερική άποψη του εσωτερικού του μουσείου

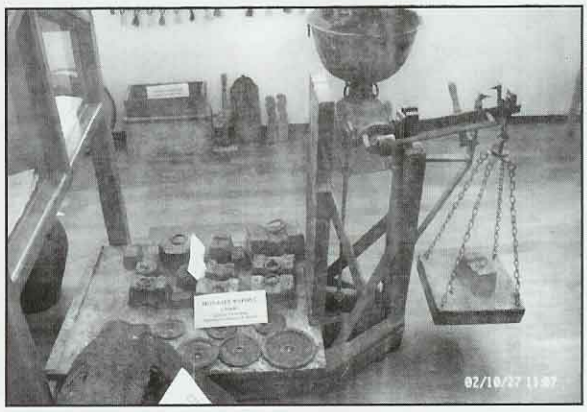

ΠΑΛΑΝΤΖΑ. Μ' αυτή ζύγισαν με οκάδες και ήταν σε χρήση μέχρι 50 χρόνια. Ανήκε στον Νικόλ Ι. Αληγιάννη.

ΠΕΤΡΙΝΟ ΕΙΚΟΝΟΣΤΑΣΙ. Βρέθηκε στο εξωκλήσι "Άγιοι Απόστολοι". Έχει χαραγμένη την παλαιότερη χρονολογία για το Ακράσι, 1772.

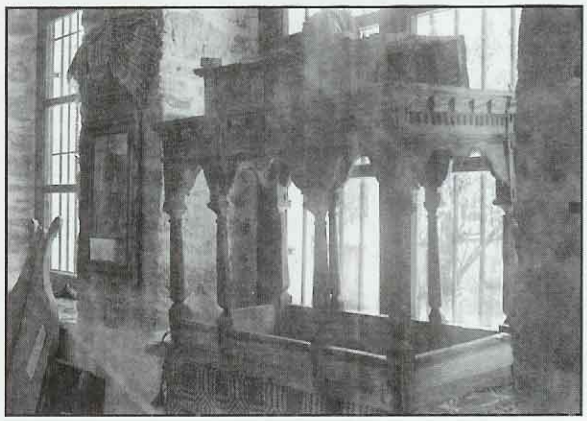

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ. Ο πρώτος χειροποίητος της Αγίας Παρασκευής.

ΚΟΛΥΜΒΗΘΡΑ. Πολύ παλαιά. Ίσως ανάγεται στους ύστερους βυζαντινούς χρόνους. Φέρει στο χείλος επιγραφή. Μέσα σ' αυτή βαφτίστηκαν όλοι οι πρόγονοί μας και εμείς οι παλαιότεροι.

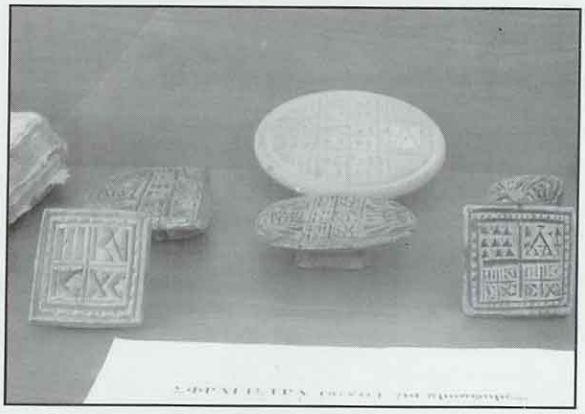

ΣΦΡΑΓΙΣΤΡΑ ξύλινα με τα οποία σφράγιζαν τις "προσφορές" και τους "άρτους".

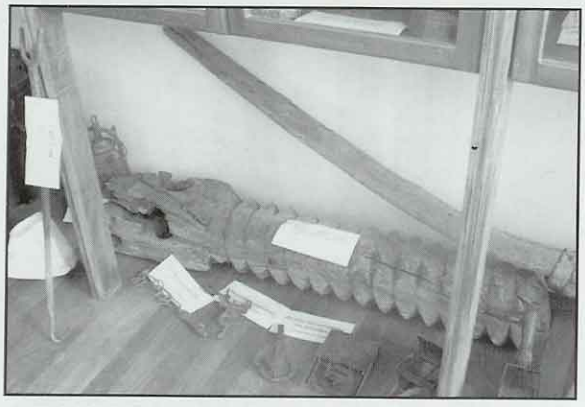

ΕΛΙΚΑΣ. Από το πρώτο χειροκίνητο πιεστήριο του χωριού.

ΣΤΕΦΑΝΟΘΗΚΕΣ. Έβαζαν μέσα τα στέφανα του γάμου και της τοποθετούσαν δίπλα από τα εικονίσματα. Μια στεφανοθήκη έχει σχήμα καρδιάς. Μακάρι να ξέραμε σε ποιο ερωτευμένο ζευγάρι ανήκε.

ΤΣΟΥΚΑΛΙΑ. Μ' αυτά βράζανε τα όσπρια και ήταν σε λειτουργία σε καθημερινή βάση.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ υποδηματοποιών.

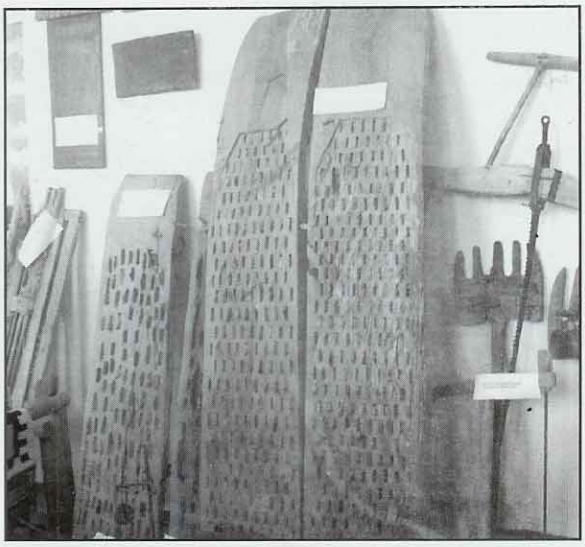

ΝΤΟΥΓΕΝΙΑ. Τα έζεβγαν στα πόδια και αλώνιζαν τα στάχυα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ του Γρηγορ. Ι. Αληγιάννη και της γυναίκας του Κλεάνθης. Τεχνική επεξεργασία στην Αμερική.

ΕΙΚΟΝΕΣ. Πολύ αξιόλογο το πλαίσιο το οποίο είναι σκαλισμένο από Ακρασιώτες τεχνίτες.

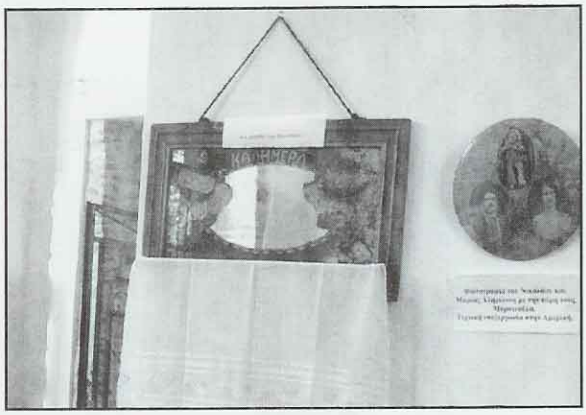

ΚΑΛΗΜΕΡΑ. Έπιπλο στο οποίο κρέμαζαν τα πισκίρια (= προσόψια).

ΚΡΕΒΑΤΗ. Βασικό εργαλείο της νοικοκυράς. Μ' αυτή ύφαιναν όλο το νοικοκυριό και έφτιαχναν απίθανα πράγματα.

ΓΕΡΑΚΙΑ βαλσαμωμένα. Προσφορά Βαλάκου Βερβέρη.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ παλαιός καφενείου.

ΤΡΟΜΠΑ του Δημητρίου Βαλ. Βερβέρη

ΒΡΑΣΤΗΡΑΣ από παλαιό καφενείο του Βαλάκου Βερβέρη.

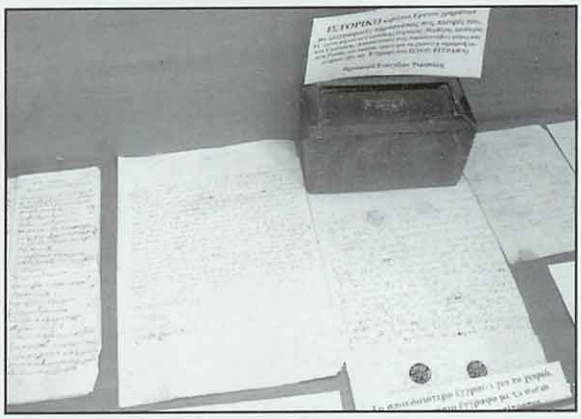

ΕΓΓΡΑΦΟ εξουσιοδοτικό με το οποίο Ακρασιώτες έκαναν έρανο στις παραδουνάβιες χώρες και στη Ρωσία για να χτίσουν την εκκλησία της Αγ. Παρασκευής. Το κιβώτιο με ζωγραφιές χρησίμευε για να ρίχνουν τα χρήματα μέσα.

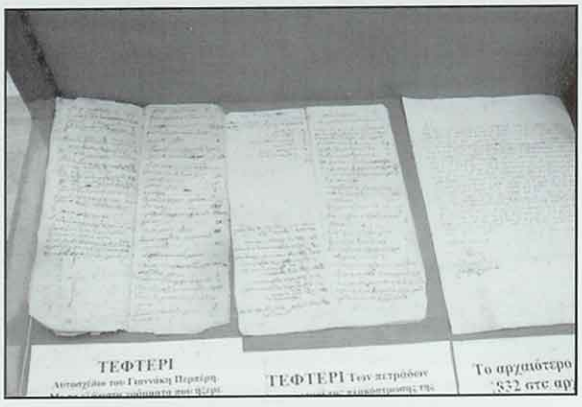

ΤΕΦΤΕΡΙΑ αυτοσχέδια με τα οποία κρατούσαν τους λ/σμους όταν χτιζόταν η εκκλησία.

ΧΑΛΚΙΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ σε φωτοτυπία που βρέθηκαν στη Μ. Ασία, με την επιγραφή Β(ουλή) ΑΚΡΑΣΙΩΤΩΝ. Είναι του 2ου μ.Χ. αιώνα.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ του Βαλάκου Βερβέρη από τον Παπαστρατή Βερβέρη.

ΒΙΒΛΙΑ του Γιάννη Κοντέλλη και το περιοδικό ΑΚΡΑΣΙ.

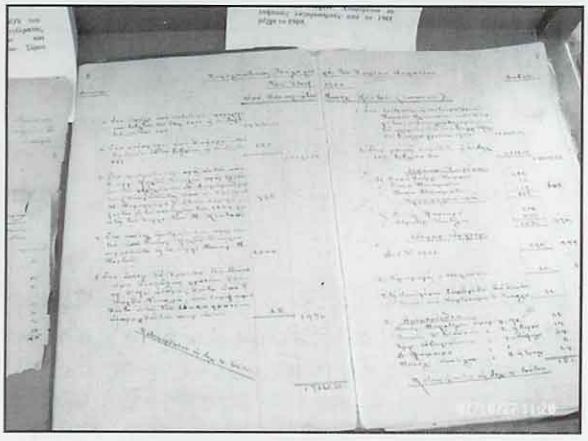

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, Εσόδων - Εξόδων του 1901.

ΧΛΑΙΝΗ στρατιωτική που φορούσαν στον Ιταλοελληνικό πόλεμο. Είναι του Δημητρ. Βαλ. Βερβέρη.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ κρεβατής (λανάρια, ροδάνια, ανέμη κ.λπ.).

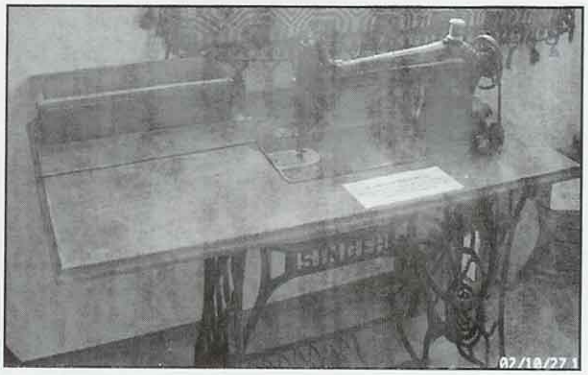

ΡΑΦΤΟΜΗΧΑΝΗ των αδελφών Σταύρου και Παναγιώτη Σωτήρχου.

Επιμέλεια υλικού: Γ.Ξ. Βερβέρης

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Λεύκωμα του ...1950

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

Τα παλιά χρόνια στα σχολικά μας χρόνια ή ακόμα και πολύ πιο παλιά, πολλοί μαθητές και ιδιαίτερα μαθήτριες έφτιαχναν ο καθένας για τον εαυτό του ένα Λεύκωμα, στο οποίο έγραφαν οι υπόλοιποι φίλοι και συμμαθητές ποιηματάκια δικά τους ή διάφορες φράσεις σημαντικές γι΄ αυτούς και πολλές φορές τα συνόδευαν με μια ζωγραφιά δικιά τους ή έτοιμη. Στο τέλος υπόγραφαν με ένα ψευδώνυμο και μόνο ο κάτοχος του Λευκώματος το γνώριζε.

Σελίδα 21η

Ενθύμιον φιλίας και αγάπης αιώνιας

Κι άλλα πιο περισσότερα
ήθελα να σου γράψω
μα έπρεπε την πέννα μου
χρυσή να την εβάψω.

Η φίλη σου "λεύκωμα" προς την φίλη μου "πράσινον βασιλικόν".

Σελίδα 22η

Ενθύμιον φιλίας και αγάπης αιώνιας

Εις τους αγρούς μαραίνονται
τα ρόδα και τα ία
και μόνο μένει αμάραντος
ειλικρινή φιλία.

Η φίλη σου "τρελό ναυτάκι" προς την φίλην μου "πράσινον βασιλικόν".

Σελίδα 23η

Ενθύμιον φιλίας και αγάπης αιώνιας

Άνθος είσαι φίλη μου
άνθος του παραδείσου
η μυρωδιά σου με ξυπνά
όταν σε λησμονήσω.

Η φίλη σου "Ροδαυγούλα" προς την φίλην μου "πράσινον βασιλικόν".

Σελίδα 24η

Ενθύμιον φιλίας και αγάπης αιώνιας

Άνθη σου στέρνω φίλη μου
άνθη γιά να κοιμάσε
να σε ξυπνούν οι μυρωδιές
και μένα να θυμάσαι.

Η φίλη σου "αστραφτερό σπαθί" προς την φίλην μου "πράσινον βασιλικόν".

Σελίδα 23η

Ενθύμιον φιλίας και αγάπης αιώνιας

Σ-αν θέλεις φίλη μου να μάθεις
Α-υτό που θέλω να σου πω
Γ-ύρνα να δεις τα κεφαλαία
Α-υτού θα βρεις το μυστικό
Π-ου έχω μέσα στην καρδιά μου
Ω-δεν μπορώ να σου το πω

Η φίλη σου "Μη με λησμόνει" προς την φίλην μου "πράσινον βασιλικόν".

Η πρώτη Σελίδα του Λευκόματος

Ενθύμιον φιλίας και αγάπης αιώνιας

Παρακαλώ τας φίλας μου όσες με αγαπούνε δυο λόγια να μου γράψουνε για να τας ενθυμούμαι.
Θα μένουν εις ανάμνησιν
τα παιδικά μου χρόνια
τώρα που είμαι ζωντανή
πριν μπω στο μαύρο χώμα

Λεύκωμα της μαθήτριας
Μαρίας Γεωργίου Χατζέλλη
1950

Και τώρα ήρθε η ώρα των αποκαλύψεων:

ΨΕΥΔΩΝΥΜΟ		ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΟΝΟΜΑ
αγνή Ελληνοπούλα	=	Μαρία Ασπρολούπου
ξανθιά γόησσα	=	Μαρία Καπτανή
άσπρος κρίνος	=	Μαρία Σωτήρχου
κόρη του πάθους	=	Ρηνούλα Λιόλιου
κόρη της αρετής	=	Ευαγγελία Σωτήρχου
άσπρο τριαντάφυλλο	=	Περσεφόνη Σωτήρχου
ξενιτεμένο πουλί	=	Χριστίνα Σωτήρχου
πανσές	=	Μυρσίνα Μαυροθαλασσίτου
κόρη του χαρίσματος	=	Γεωργίτσα Μαυροθαλασσίτου
φουρτουνιασμένη θάλασσα	=	Μυρσίνα Καβαρνού
ροδινό μπουμπούκι	=	Παναγίτσα Κουτλή
γαλάζιο φλάμπουρο	=	Πάτρα Κουτλή
τρελή Ελληνοπούλα	=	Μυρσίνη Λάσκαρη
αστραφτερό σπαθί	=	Μυρσίνη Γεωργή
κόκκινο βέλος	=	Νίκη Ρουμελιώτου
κόκκινος κρίνος	=	Ευστράτιος Ξ. Βερβέρης
γιασεμί	=	Ειρήνη Ζαλούμη
εύθυμη καρδερίνα	=	Μυρσίνα Πετρέλη
μικρούλα τραλαλά	=	Ρούλα Τυροπώλη
αστραφτερό σπαθί	=	Αδαμαντούλα Χατζηδημητρίου
ροδαυγούλα	=	Καλέλη Μεταξούλα
Μη με λησμόνει	=	Ρούλα Παξιντάδου
τρελό ναυτάκι	=	Αθηνά Χαυγιαρίδου
Λεύκωμα	=	Κλεάνθη Ασπρολούπου

Κλείνοντας το ΛΕΥΚΩΜΑ αυτό θα' θελα **να ευχαριστήσω την θεία μου Μαρία Σοφιανού** η οποία μου έδωσε.

Επιμέλεια υλικού:
Γ.Ξ. Βερβέρης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Σύλλογός σας πληροφορεί ότι κατά τη περίοδο των διακοπών των Χριστουγέννων και του Νέου Έτους θα πραγματοποιήσει εκδήλωση για **τη κοπή της πίτας** του Συλλόγου στο χωριό. Καλούμε όλους τους Ακρασιώτες καθώς και τους φίλους που θέλουν να βρίσκονται μαζί μας εκείνη τη μέρα να μας τιμήσουν με τη παρουσία τους. Η ακριβής ημερομηνία της εκδήλωσης θα καθορισθεί από το Δ.Σ το οποίο και θα σας ενημερώσει.

ΑΠΟ ΤΟ Δ. Σ. του ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Το Καλοκαίρι που μας πέρασε ο Πολιτιστικός μας Σύλλογος υλοποιώντας έναν από τους σκοπούς ίδρυσής του και θέλοντας να προσφέρει στιγμές ξενοιασιάς και διασκέδασης σε όλους τους κατοίκους του χωριού μας την εποχή αυτή πραγματοποίησε τις παρακάτω προγραμματισμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις:

Για πρώτη φορά τολμήσαμε μαζί σας και πραγματοποιήσαμε στον αύλιο χώρο του πρώην Δημοτικού Σχολείου **(φώτο 1,2)** του χωριού μας βιντοπροβολές με τα παρακάτω θέματα :

Φώτο 1

Παρασκευή 9/8 : Παρουσιάσαμε ένα πολύ ενδιαφέρον **ντοκυμαντέρ με θέμα «Τα Μετέωρα»** και στη συνέχεια έγινε προβολή **ελληνικής αντιπολεμικής ταινίας** με τίτλο **«Τι έκανες στον πόλεμο Θανάση».**

Σάββατο 10/8 : Έγινε προβολή **αντιπροσωπευτικών θεατρικών μονόπρακτων** τα οποία είχε παρουσιάσει τις προηγούμενες χρονιές η **θεατρική ομάδα του Συλλόγου μας.**

Φώτο 2

Κυριακή 11/8: Τρίτη μέρα των προβολών παρουσιάσαμε τη βραβευμένη **παιδική ταινία «Shrek".**

Μετά από αίτημα του Συλλόγου μας προς τον Δήμο Πλωμαρίου μας παραχωρήθηκε το **σπιτάκι που βρίσκεται στον αύλιο χώρο του πρώην Δημοτικού Σχολείου** του χωριού μας προκειμένου αφού το ανακαινίσουμε να χρησιμοποιείται ως στέκι της νεολαίας του χωριού μας . Η νεολαία του χωριού μας αναγνωρίζοντας τη προσπάθειά μας αυτή έδειξε έμπρακτα την επιθυμία της για έναν δικό της ξεχωριστό χώρο **αναλαμβάνοντας τον ευπρεπισμό και ελαιοχρωματισμό του εσωτερικών του χώρων.** Ο Σύλλογός ύστερα από συνεννόηση μαζί τους **ετοιμάζεται να προμηθευτεί διάφορες άλλες συσκευές καθώς και επιτραπέζια παιχνίδια** προκειμένου να εξοπλιστεί με όλα τα απαραίτητα για την ευχάριστη και εποικοδομητική παραμονή τους σ' αυτό. **(φώτο 3)**

Φώτο 3

Στις 12 Αυγούστου η νεολαία του χωριού μας, με την ενεργό συμμετοχή, συμπαράσταση και χορηγία του Συλλόγου μας, πραγματοποίησε στον αύλιο χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου Ακρασίου (πρώην Δημοτικού Σχολείου) **πάρτι για νέους.** Η συμμετοχή νέων και από τα κοντινά χωριά ήταν μεγάλη. Κατά τη διάρκειά του δεν υπήρξε κανένα συμβάν το οποίο θα

Φώτο 4

Φώτο 5

Φώτο 6

Φώτο 7

αμαύρωνε την όμορφή τους εκδήλωση καθώς απέδειξαν έμπρακτα με τη στάση και τη συμπεριφορά τους ότι μπορούν να διασκεδάζουν πολιτισμένα και η ενόχληση των γειτονικών σπιτιών μπορεί να κυμαίνεται σε ανεκτά επίπεδα. **(φώτο 4,5,6). Με τα έσοδα από αυτή τους την εκδήλωση προχώρησαν στη προμήθεια ηλεκτρικών συσκευών** (τηλεόραση, βίντεο και στερεοφωνικού ραδιοκασετοφώνου) τα οποία θα εξοπλίσουν το στέκι νεολαίας που τους ετοιμάζει ο Σύλλογός μας. Τους ευχαριστούμε για τις στιγμές γεμάτες χαρά που πρόσφεραν και τους ευχόμαστε κάθε επιτυχία.

Ο Σύλλογός μας αντιλαμβανόμενος τη σπουδαιότητα της πρωτοβουλίας και θέλοντας να συμβάλλει **στη προσπάθεια του συλλόγου των Απανταχού Ακρασιωτών «Ο Πλάτανος» για τη δημιουργία τράπεζας αίματος συνέστησε στα μέλη του** που είχαν τη δυνατότητα να προσφέρουν μία φιάλη αίμα για το σκοπό αυτό. Έτσι αρκετά μέλη του συλλόγου μας προσφέρθηκαν αμέσως και με τη προσφορά τους απέδειξαν την ανθρωπιά που κρύβουν μέσα τους για τους συνανθρώπους μας. **Τους πρέπει τιμή και ένα μεγάλο ευχαριστώ.**

Ο Σύλλογός μας αναγνωρίζοντας την επικινδυνότητα των διασταυρώσεων τόσο στη περιοχή των Αγίων Αναργύρων όσο και στην είσοδό του χωριού **προχώρησε στη προμήθεια και εγκατάσταση τριών κατόπτρων (καθρέφτες)** οι οποίοι θα διευκολύνουν τόσο τους πεζούς όσο και τα διερχόμενα οχήματα διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια αυτών που κινούνται σ' αυτές. **(φώτο 7).**

ΤΕΛΗΣ ΑΣΠΡΟΛΟΥΠΟΣ

Συγχωριανοί,
ενισχύστε οικονομικά την έκδοση του Περιοδικού

ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ ΣΤΟ ΑΚΡΑΣΙ
(ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ)

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα γιορτάστηκε και φέτος **η εορτή της Αγίας Παρασκευής.** Την προηγούμενη μέρα χοροστατούντος του εφημέριου του χωριού μας Παναγιώτη Βαζλαδέλλη πραγματοποιήθηκε πανηγυρικός εσπερινός και περιφορά της εικόνας της πολιούχου του χωριού μας με πολύ μεγάλη συμμετοχή πιστών του χωριού μας καθώς από τα γύρω χωριά.. Ο εσπερινός καθώς και η περιφορά της εικόνας εκείνο απομεσήμερο μας έκανε να νοιώσουμε ένα διαφορετικό θρησκευτικό συναίσθημα Την ημέρα του εορτασμού της Αγίας Παρασκευής Ακρασίου στις 26 Ιουλίου, το πρωί έγινε θεία λειτουργία με αρτοκλασία. Το βράδυ της ίδιας μέρας ακολούθησε το καθιερωμένο πια γλέντι που πολύς κόσμος είχε γεμίσει την όμορφη πλατεία του χωριού μας. Ευχόμαστε και του χρόνου με υγεία σε όλους όσους παρευρέθηκαν.**(φώτο 1,2).**

Φώτο 1

Φώτο 2

Ο ναός της Αγίας Παρασκευής του χωριού μας εξακολουθεί να ανακαινίζεται. Μετά την αντικατάσταση των παλιών σιδερένιων παραθύρων του ναού και την ανακατασκευή εξ ολοκλήρου του πατώματος του γυναικωνίτη καθώς και την αφαίρεση της εσωτερικής σιδερένιας και κακόγουστης σκάλας που οδηγούσε από το εσωτερικό του ναού στον γυναικωνίτη, σειρά τώρα έχει ο νότιος τοίχος του ναού. Λόγω της υγρασίας που εμφανιζόταν εσωτερικά του ναού αποφασίστηκε να αφαιρεθούν τα επιχρίσματα και να γίνει αρμοκάλυψη της πέτρας. Επίσης επισκευάστηκαν τα σκαλιά της εξωτερικής σκάλας που οδηγεί στον γυναικωνίτη με τη χρησιμοποίηση κατάλληλου μονωτικού υλικού. Για όσους από εμάς θυμούνται τους τολμηρούς Ακρασιώτες όπως ο Βαγγέλλης Τυροπώλης κ.α που ανέβαιναν στο μικρό καμπαναριό, που υπήρχε πάνω από την είσοδο του γυναικωνίτη, για να κτυπήσουν την καμπάνα το Πάσχα σας πληροφορούμε ότι αυτό αποτελεί πια παρελθόν. Στα πλαίσια της ανακαίνισης και των εργασιών συντήρησης της σκάλας γκρεμίστηκε το τσιμεντένιο στέγαστρο της εισόδου και στη θέση του θα εγκατασταθεί καλόγουστη πέρκολα με κεραμίδια. Βέβαια παραμένει άγνωστο που θα αξιοποιηθεί η μικρή καμπάνα που αφαιρέθηκε ενώ ακούστηκαν και παράπονα συγχωριανών που διαμένουν προς τα ανατολικά ότι αυτή με τον ψιλό ήχο που είχε ακουγόταν καλλίτερα από τις γειτονιές τους. **(φώτο 3,4).**

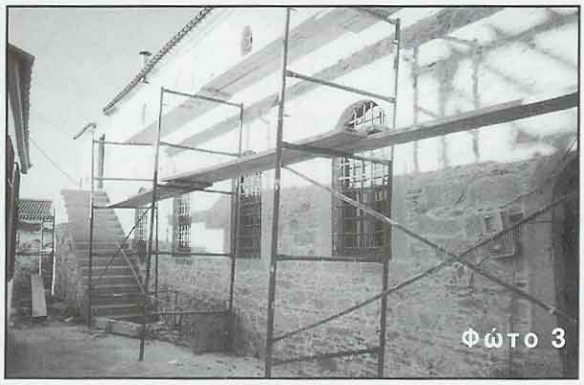
Φώτο 3

Φώτο 4

Κατά τις μέρες του Δεκαπενταύγουστου **πραγματοποιήθηκε από τον αδελφό Σύλλογο των Απανταχού Ακρασιωτών «Ο Πλάτανος» ο καθιερωμένος καλοκαιρινός χορός.** Η συμμετοχή του κόσμου ήταν σημαντική. Τους ευχόμαστε και του χρόνου με υγεία.

Επίσης κατά την ίδια περίοδο πραγματοποιήθηκε στη πλατεία του χωριού μας, με πρωτοβουλία του Νίκου Κουραχάνη, άτυπη συγκέντρωση κατά την οποία συζητήθηκε η σκέψη για **δυνατότητα πραγματοποίησης Πανακρασιώτικης συνάντησης** καθώς και προσδιορισμού του χρόνου υλοποίησής της. Διατυπώθηκαν διάφορες απόψεις τόσο για τη σκοπιμότητά της, την οικονομική της υποστήριξη καθώς και για τα οργανωτικά θέματα που προκύπτουν. Το έργο του συντονισμού των ενεργειών που θα απαιτηθούν ανατέθηκε σε επιτροπή αποτελούμενη από τον Νίκο Κουραχάνη του Γεωργίου και εκπροσώπους των δύο Συλλόγων του χωριού με την ενεργό συμμετοχή του Γιάννη Κοντέλλη και Παναγιώτη Κουτλή.

Οι **αυξημένες βροχοπτώσεις** που είχε φέτος τόσο η περιοχή μας όσο και γενικότερα το νησί **συνέβαλαν στο μαξούλι** και οι ελιές είναι σχεδόν παντού για διαλεχτές. Ουδέν καλό όμως αμιγές κακού αφού οι συνθήκες αυξημένης υγρασίας συνετέλεσαν στο πολλαπλασιασμό του δάκου της ελιάς με αποτέλεσμα η δακοπροσβολή να βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα. Οι συγχωριανοί μας άρχισαν νωρίς-νωρίς τη ελαιοσυλλογή αφού κινδυνεύουν να βρεθούν όλες καταγής και οι οξύτητα του παραγόμενου λαδιού να βρεθεί στα ύψη. Φέτος όμως έχουν παρατηρηθεί και αρκετά ατυχήματα τα οποία συμβαίνουν αυτή τη περίοδο. Συγκεκριμένα ορισμένοι συγχωριανοί μας έχουν πέσει από ελαιόδενδρα στη προσπάθειά τους να ραβδίσουν. Τους ευχόμαστε περαστικά και συστήνουμε σε όλους να είναι περισσότερο προσεκτικοί μια και η υγεία πρέπει να είναι ψηλότερα από οτιδήποτε.

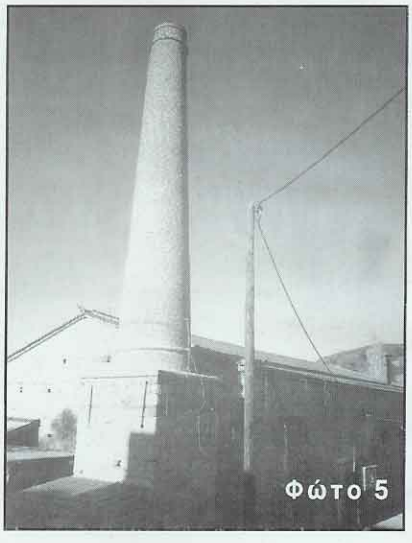
Φώτο 5

Με χαρά και ικανοποίηση αντικρίζουμε την **καπνοδόχο του ελαιοτριβείου** επισκευασμένη να δεσπόζει στη βορειοδυτική πλευρά του χωριού μας, μετά από την επιχορήγηση που εξασφάλισε ο Σύλλογός μας για το σκοπό αυτό από το Υπουργείο Αιγαίου. Το ερώτημα όμως αν το εργοστάσιό μας θα εξακολουθήσει να λειτουργεί για πολλά χρόνια ακόμη μας απασχολεί αφού κινδυνεύει να σταματήσει τη λειτουργία του τόσο λόγω της ηλικιακής κατάστασης των συνεταίρων του Ελαιουργικού μας Συνεταιρισμού όσο και από τις εξελίξεις που θα δρομολογηθούν με τον νόμο περί συνένωσής τους. **(φώτο 5).**

Με φροντίδα του Παρέδρου του χωριού μας Νίκου Καρπέλλη **τοποθετήθηκαν επί πλέον επιτοίχια φωτιστικά της ΔΕΗ** και στις εναπομείνασες σκοτεινές γωνιές του χωριού μας. Έτσι τις κρύες νύκτες του χειμώνα, όταν η σκοτεινιά πέφτει από πολύ νωρίς, θα μπορούν οι συγχωριανοί μας που διαμένουν εκεί να επιστρέφουν στα σπίτια τους χωρίς να κινδυνεύουν να σκοντάψουν.

Την μέρα των **Νομαρχιακών και Δημοτικών εκλογών,** στις 13 Οκτωβρίου, το χωριό μας θύμιζε καλοκαίρι. Η προσέλευση των συγχωριανών μας ήταν μεγάλη βοηθούντος και της καλοκαιρίας και τα προγνωστικά των αποτελεσμάτων έπαιρναν και έδιναν συνο-

δεύοντας τα καραφάκια που δεν έλεγαν να σταματήσουν. Η ψηφοφορία έγινε στη μεγάλη και ανακαινισμένη αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου του χωριού μας. Από αυτές τις εκλογές πλέον το Ακράσι θα έχει δύο εκλογικά τμήματα προϊόν και αυτό της μεγάλης κινητοποίησης που έγινε κατά την γενική απογραφή του πληθυσμού τη προηγούμενη χρονιά. Οι υποψήφιοι **συγχωριανοί μας που εκλέχτηκαν για το τοπικό συμβούλιο του Δημοτικού Διαμερίσματος Ακρασίου είναι : Καρπέλλης Νικόλαος του Ευστρατίου, Χριστοφέλλης Εμμανουήλ του Δημητρίου, Αβαγιάννης Σταύρος του Ευστρατίου, Κοντός Παναγιώτης του Εμμανουηλ και Βερβέρης Βαλάκος του Δημητρίου.** Επίσης ο συγχωριανός **Καρυτσιανός Ευστράτιος του Ανδρέα εκλέχτηκε στο Δημοτικός σύμβουλος στον διευρυμένο Δήμο Πλωμαρίου.** Τους συγχαίρουμε για την εκλογή τους και **τους ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο που αναλαμβάνουν** για το καλό των συγχωριανών και του χωριού μας γενικότερα.

Το όνειρο και η επιθυμία πολλών συγχωριανών μας είναι πλέον πραγματικότητα. **Χάρις στις άοκνες και πολυήμερες ετοιμασίες του Γιάννη και της Μυρσινούλας Κοντέλλη το λαογραφικό μουσείο του χωριού μας στεγάστηκε στη δεύτερη αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου** και μαζί μ' αυτό και οι ζωντανές αναμνήσεις πολλών τόσο από τους γεροντότερους όσο και από εμάς τους νεώτερους. **Ο Σύλλογός μας αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει κυρίως τους πρωταγωνιστές αυτής της προσπάθειας όσο και τους συγχωριανούς μας,** οι οποίοι με την ευκαιρία της επίσκεψής τους στο πρώην Δημοτικό Σχολείο για να ψηφίσουν, επισκέπτονταν και το χώρο του νεοϊδρυθέντος μουσείου πλουτίζοντας το με ακόμη περισσότερα εκθέματα.

Φώτο 6

Με ιδιαίτερη ευλάβεια και συμμετοχή συγχωριανών μας **γιορτάστηκε στις 8 Νοεμβρίου η εορτή των Παμμεγίστων Ταξιαρχών στο γραφικό ξωκλήσι της περιοχής μας στη περιοχή Κάτω Τζίγκλου.** Ο δραστήριος εφημέριός μας φρόντισε να προσφερθεί σε όλους τους προσκυνητές μετά το πέρας της λειτουργίας και της αρτοκλασίας ζεστό φαγητό από χταπόδι με κοφτό μακαρονάκι που παρασκευάστηκε επί τόπου συνοδευόμενο με κόκκινο κρασί. Οι ευχές και τα διάφορα προσφερόμενα γλυκά από και προς τους εορταζόμενους ήταν πλούσιες ενώ το φυσικό περιβάλλον συνέβαλε σε κάτι το ξεχωριστό. Ευχόμαστε σε όλους όσους παραβρέθηκαν και του χρόνου. **(φώτο 6,7,8).**

Φώτο 7

Μέσα στο πυρετό της φετινής συγκομιδής της ελιάς συνέβη και το παρακάτω **αστείο περιστατικό** μεταξύ ενός συγχωριανού μας και κάποιου οικονομικού μετανάστη που πήγε σ' αυτόν για το μεροκάματο. Μόλις έφθασαν στο ελαιόκτημα και ετοιμάστηκαν για να αρχίσει η δουλειά ο καημένος ο εργάτης μόλις αντίκρισε το ψηλό ελαιόδενδρο που έπρεπε να ανεβεί για να ραβδίσει τον ελαιόκαρπο προφανώς δίστασε και στρέφοντας προς τον ιδιοκτήτη του λέει :

Έχει πριόνι;

Οι Ακρασιώτες όμως ραβδιστές έχουν προ πολλού αποβάλει τέτοιες φοβίες.

Φώτο 8

ΤΕΛΗΣ ΑΣΠΡΟΛΟΥΠΟΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΟΜΑΖΩΜΑ'

Το δεύτερο πρόσωπο στην ελιά μετά τον άνδρα ήταν η μαζεύτρα. Έκανε κι άλλη δουλειά η γυναίκα στο λιώνα. Καθάριζε τον τόπο για να μαζεύονται εύκολα οι ελιές, να μην αγκυλώνονται τα χέρια.

Στις καλές μέρες, τις μέρες της σοδειάς, ολημερίς ανακούρκουδα κάτω από το λιόδενδρο. Εργαλείο της το καλάθι, απ' αυτό το καλάθι περνούσε όλη τη σοδειά.

Σαν μηχανή δουλεύουν τα χέρια της. Τις μαζεμένες ελιές, τις χουφτιάζει, τις σκόρπιες στις άκρες της πεζούλας και στις κατηφοριές τις ψάχνει. Τις μαζεύει μια-μια. Πόσες φορές θα σκύψει, πόσες μετάνοιες θα κάνει την ημέρα!

Θαυμάστε τον κόπο της, την αντοχή της σε μια αναφορά ενός παλιού γράμματος, "Υπερκόπωσις. Εργασία της μητρός δεκάωρος... συναθροίζει υπέρ τας 70 οκάδας ελαιών, ψιλάς εν μέρει". 10-1-1906.

Μετράει τα καλάθια που γεμίζει. Η γρήγορη μαζεύτρα έχει φήμη. Ζητείται πολύ για μεροκάματο. Στη μαξουλοχρονιά καπαρώνεται από το καλοκαίρι για το χειμώνα.

Σκληρή δουλειά, για μήνες κάθε μέρα στο λιομάζεμα. Μόνο στις πολύ βροχερές μέρες έμενε στο σπίτι και τις μέρες του ζυμώματος για τον "επιούσιον άρτον". Παραμελεί τον εαυτόν της, τα παιδιά της, το σπίτι της. Ολημερίς σκυφτή, γονατιστή.

Θα σταματήσει το μεσημέρι, στο σφύριγμα της μπουρούς, τόσο, όσο κρατάει το λιτό και φτωχικό φαγητό. Και ξανά από την αρχή. Ίδια στάση, ίδιες κινήσεις του σώματος, των χεριών.

Ντυμένη καλά, με τρεις πτυχωτές βράκες, παπούτσια γερά. Όλο το χρόνο φορούσε τσόκαρα και παντούφλες. Κουκουλωμένη με το τσεμπέρι, φαινόταν λίγο πρόσωπο μόνο. Στην πολύ παγωνιά φορούσε μάλλινα μισά γάντια, πούχαν γυμνά τα δάχτυλα και την παλάμη, τα χειρόνια.

Ο άνδρας ράβδιζε, η γυναίκα μάζευε. Ο ραβδιστής μ' ένα χτύπημα της ντέμπλας στο φορτωμένο κλαδί έριχνε στρώμα τις ελιές. Η μαζώχτρα χαιρόταν σε τέτοιο μάζεμα. Παίζαν τα χέρια της. Γέμιζε γρήγορα το καλάθι. Το γέμιζε πολλές φορές. Δεκαπέντε, είκοσι καλάθια την ημέρα, ανάλογα με τον τόπο και τη χρονιά, χοντρές, ψιλές.

Νύχτα σηκωνότανε, ν' ανάψει φωτιά, να κάνει ένα ζεστό, έναν αλίσφακα, να βουτήξουν ένα κομμάτι ψωμί, ν' αντέξουν ως το μεσημέρι. Να ετοιμάσει ψωμί και φαγητό του μεσημεριού. Λίγος ο ύπνος.

Ερχόταν αργά. Αμέσως οι δουλειές του σπιτιού. Ν' ανάψει φωτιά, να μαγειρέψει. Ώσπου να 'ρθει η ώρα του ύπνου λαγοκοιμάται.

Ξυπνούσαν με την μπουρού της μηχανής. Για τα μακρινά λιοκτήματα φεύγαν νύχτα, σκοτεινά. Όσοι είχαν πολλά και μακρινά κτήματα ξεκινούσαν από τα χαράματα. Φθάναν πριν ξημερώσει καλά, άναβαν μεγάλη, ξέλοχη φωτιά, να πυρωθούν, ώσπου να φέξει να μαζεύονται οι ελιές.

Στα βουνά τα λιόδενδρα τραβήξανε, το χρώμα τους άλλαξε, τα φύλλα ζαρώσανε. Τα δένδρα παλεύουν, αντιστέκονται στη δίψα. Ο άνθρωπος τα πονάει, αγωνιά, υποφέρει, είναι ανήμπορος στα στοιχεία της φύσης.

Ανομβρία, μεγάλη πληγή για τον καλλιεργητή της ελιάς.

---

1. Το άρθρο αυτό είναι **ευγενική προσφορά του καθηγητή Ανδρέα Π. Χατζή** από το βιβλίο "Ελιά. Πηγή ζωής και πλούτου για τη Λέσβο και την Κέρκυρα", Μυτιλήνη 2000, **τον οποίο ευχαριστούμε.**

Μια βροχή το καλοκαίρι, ένα καλό νερό, φέρνει καλή σοδειά.

Οι ελιές θα χοντρύνουν, θα κάνουν σάρκα, θάχουν λάδια. Μάλαμα το λένε το νερό της βροχής αυτής.

Πάντα καλοδεχούμενη η βροχή, μα πιο πολύ στη μαξουλοχρονιά.

Το Δεκαπενταύγουστο νήστευαν για την Παναγιά και παρακαλούσαν τη Χάρη της να στείλει μια βροχή.

Τον Οκτώβριο - Νοέμβριο με τα πρωτοβρόχια φαίνεται καλά πια η σοδειά. Αρχίζουν τα νοικιάσματα των λιοκτημάτων, τα κισίμια. Γίνονται δημοπρασίες. Ο κήρυκας το φωνάζει στην αγορά, οι ενδιαφερόμενοι ανεβαίνουν σε λαγήνια παλιά, σε οκάδες μετά.

Ο ενοικιαστής του "ηρτημένου ελαιοκάρπου" υπέγραφε γραμμάτια, τόσο λάδι, τόση οξύτητα. Απαραίτητος ο εγγυητής. Έβγαζε δεν έβγαζε λάδια το γραμμάτιο έπρεπε να πληρωθεί. Πόσες συμφορές, πόσες αδικίες και ζημιές γινόντουσαν στα κισίμια!

Γινάτια στις δημοπρασίες, έχθρες, αντιπάθειες και κακές καιρικές συνθήκες έτρωγαν τον κόπο και έπιναν τον ιδρώτα του ενοικιαστού.

Πρωτοβρόχια. Ο λιώνας άρχισε να δέχεται τον κόσμο του.

"Η κατάκαρπος ελαία" "ευφραίνει καρδίαν ανθρώπου". Τα κλαριά γέρνουν από τον πρασινόμαυρο καρπό τους. Η ελιά γεμίζει, κάνει σάρκα, βάζει λάδι. Να γεμίσει το λαδικό, τα κουτρούπια του φτωχού, τα κιούπια, τις στέρνες των αρχόντων.

Το λιοτρίβι ετοιμάζεται, επανδρώνεται από προσωπικό. Ο διευθυντής μοίρασε τ' αμπάρια, τις αποθήκες της ελιάς, τους έδωσε τα κλειδιά. Είναι μεγάλα, μέτρια και μικρά. Στον καθένα ανάλογα με τις ελιές που μάζευε, με τα μόδια του καθενός. Όλη η σοδειά της περιοχής μέσα σ' αυτά τ' αμπάρια κατέληγε.

Νοέμβριος. Μέρες καλές. Μέρες τις ελιάς. Άρχισε το λιομάζωμα, το πρώτο σήκωμα. Μάζευαν τις χαμάδες, το κουρούκ, ξερές ελιές που πέσαν τον Αύγουστο - Σεπτέμβριο. Το λάδι τους όχι καλό, το χρώμα σκούρο, οξύτητα μεγάλη. Πολλές φορές ανάλογα με τις ανάγκες, τη γεύση και τη φτώχεια χρησίμευε και για φαγητό.

Τα λιοτρίβια άνοιξαν. Μεγάλο γεγονός στο χωριό. Τα μουλάρια, τα γαϊδούρια κουβαλούσαν τα τσουβάλια. Εκείνος ξεφόρτωνε, έλυνε, ξετσίτωνε τα σακιά, τ' άδειαζε στ' αμπάρι. Ο καρπός πλήθαινε, μέσιαζε και τελικά γέμιζε. Κάθε φορά πριν κλείσει την πόρτα τ' αμπαριού κοίταζε τον κόπο του, καμάρωνε το βιός του, λογάριαζε τις οκάδες, τα μόδια.

Αμπάρια γέμιζαν, αμπάρια άδειαζαν.

Οι μυλόπετρες γύριζαν, πολτοποιούσαν τον καρπό. Μια όμορφη μαύρη-καφέ μάζα, ο πολτός. Επέπλεε, ξεχώριζε λάδι. Ήταν το αθέρμιστο λάδι, το παρθένο που βγήκε από τον καρπό χωρίς πίεση. Το καλύτερο λάδι, λάδι φάρμακο.

Ψήνανε φέτες ψωμιού στο μεγάλο μαγκάλι του λιοτριβιού, το βουτούσαν σ' αυτό το λάδι και το τρώγαν για προσφάι. Μαύρο σιταρένιο ψωμί και παρθένο λάδι αγνό, μεταλλικά δοχεία. Στη δεκαετία του τριάντα καταργήθηκαν τα λαγήνια, το μέτρημα γινόταν σε οκάδες.

Με τα τουλούμια, επεξεργασμένα τομάρια τράγων, μεταφερόταν στα σπίτια.

Αγκομαχούσε ο χαμάλης στα ανηφορικά καλντερίμια του χωριού με τόσο βάρος στην πλάτη. Μ' ένα απλό τράβηγμα του σπάγκου στο στόμιο, άδειαζε το τουλούμι σε κιούπια, στέρνες.

Νοέμβριος - Δεκέμβριος βροχές, αέρηδες. Πέσαν ελιές χάμω. Τις μαζεύανε ξανά, για δεύτερη φορά. Το λάδι τους ήταν καλό. Τρωγόταν, έτρεχε στο πιάτο μπόλικο γι' αυτόν που το στερήθηκε, γι' αυτόν που τόκανε οικονομία. Τι κρίμα, τι αδικία, ζούσε μέσα στον λιώνα και πολλές φορές τούλειπε το λάδι.

Στους αέρηδες παλεύει η ελιά, στο μανιασμένο αέρα στέκεται περήφανη, όρθια. Στροβιλίζουν τα κλαδιά της. Ένα μέρος του καρπού πέφτει χάμω. Ελαφρύνει το φόρτο των κλαριών. Σ' όλο το λιώνα στρώμα οι ελιές. Το βιος του ανθρώπου κείται στη γη. Ο ξωμάχος βιάζεται, αψηφά τον καιρό, το κρύο, τις βροχές. Πρέπει να μαζευτεί ο καρπός, να μη χαθεί, να μην παρασυρθεί από τα νερά της βροχής. Μαζεύουν τα λαγκάδια, τους δρόμους, να μην ποδοπατηθούν.

Σε τέτοιους καιρούς οι χωματόδρομοι του λιώνα στρωμένοι με λιόκαρπο. Τους περνά με βήματα αραιά, περπατά προσεκτικά όσο μπορεί, να μην πατήσει τις ελιές.

Μετά τις γιορτές, μετά τα Φώτα, συνηθίζανε το ράβδισμα. Ήταν το πανηγύρι της ελιάς. Μικροί, μεγάλοι, άνδρες, γυναίκες σε οργασμό. Μόνο τα μικρά παιδιά, οι ανήμποροι, γέροι, γριές και το προσωπικό του λιοτριβείου μέναν στο χωριό.

Στις πατωμένες τα πρωινά αντηχούσαν φωνές και ποδοβολητά.

Οι ντέμπλες, τα λιόραβδια, εργαλεία του ραβδιστή, από καστανιά ή βάγια είναι δύο. Μια μακριά για τα ψηλά κλαδιά και μια μικρή. Χτυπά το δένδρο αλύπητα, όχι κόντρα, πλαγιαστά. Αρχίζει από κάτω. Παίζει το ντεμπλί αυτόματα ανάμεσα στα πυκνά κλαριά. Ανεβαίνει στο δένδρο. Τ' άρβυλα με το λαστιχένιο πάτο πιάνουν βεντούζα στο ξύλο, δε γλιστράνε. Ραβδίζει όσες μείνανε, χτυπά κάθε κλωνάρι πούχει μια ελιά. Μένουν μερικές που δε φαίνονται, που δεν τις φθάνει η ντέμπλα, για τα πουλιά, για τα κοτσύφια, για τις τσίχλες. Έχουν κι αυτά μερίδιο στα γεννήματα του Θεού.

Ηχηρό το ράβδισμα, βουβό το μάζεμα. Η ντέμπλα ακούγεται, κροταλίζει στα κλαδιά, αντηχούν τα χτυπήματά της.

Ο ραβδιστής δίνει ήχο, θέαμα. Μ' ένα - δυο χτυπήματα στο κατάκαρπο κλαδί πέφτουν πυκνό χαλάζι, στρώμα στη γη, χονδρές γινωμένες ελιές. Το χρώμα ανάλογα με τον τόπο, μαύρες, ασπροπράσινες ροδοκόκκινες.

Ο ευλογημένος καρπός χάμω στην πεζούλα. Τόσους μήνες πήρε χυμούς από τα σπλάχνα της γης, πήρε ήλιο από τον ουρανό.

Τώρα θα γίνει αυτός χυμός για τον άνθρωπο.

Άνθρωπος-ελιά, δίδυμο παλιό, ιερό, ο ένας για τον άλλον.

Από δροσινούς τόπους, στα χαμηλώματα, στις λαγκαδιές, μετά τα πρωτοβρόχια, μαζεύανε από τα θρεμμένα δένδρα χοντρές, ασπροπράσινες ελιές για τσακιστές. Τις ξεπικρίζανε στο νερό. Σε λίγες μέρες ήταν έτοιμες. Τις αλατίζανε, είχαν μια πικράδα στη γεύση, αρεστή σε πολλούς. Τσακιστές ελιές, ψωμί και φθινοπωρινή ζαχαρωμένη ντομάτα ήταν πολλές φορές το μεσημεριανό φαγητό του δουλευτή της γης.

Στη χρονιά της σοδειάς το πρώτο πούδινε το λιόδενδρο στον άνθρωπο ήταν η τσακιστή ελιά.

Εκτός από τις κολοβές, αδραμυττιανές, καρολιές, ήσαν και οι λαδολιές. Μια ποικιλία ελιάς δύσκολη. Δεν έχει τακτική στην παραγωγή και μικρή η απόδοσή της. Οι ώριμές της πέφτουν χάμω σταφιδιασμένες, γεμάτες λάδι, έτοιμες για φάγωμα.

Στο λιομάζωμα η μαζεύτρα σε κάθε ραβδισμένη πεζούλα, ξεχώριζε τις καλύτερες, τις μεγαλύτερες. Όλες διαλεχτές, μια-μια, μαύρες, σαν δαμάσκηνα γινωμένες.

Τις κάνανε παστές, στα κοφίνια, στις κόφες. Ένα στρώμα ελιές, ένα αλάτι. Νερολιές, μέσα σε κιούπι με νερό σαράντα-πενήντα μέρες, να ξεπικρίσουν και τελικά τις βάζαν σε άρμη.

Η βρώσιμη ελιά, συνηθισμένο προσφάι για όλο το χρόνο. Ο καφές, σε πήλινο Αγιασώτικο φλιτζάνι, με ψωμί κι ελιές ήταν ένα καλό πρωινό. Το χειμώνα στο ζεστό ευωδιαστό φασκόμηλο βουτούσαν ψωμί με συμπλήρωμα ελιές.

Η μπουρού, ρολόι και ξυπνητήρι του χωριού. Νύχτα, χαράματα ξύπναγε τους εργάτες της "μηχανής", τον κόσμο όλον. Στο κρύο, στην παγωνιά, στο βραχόκαιρο τους σήκωνε από το ζεστό κρεβάτι. Δεν τους άφηνε να χορτάσουν τον ύπνο. Τους καλούσε στο μάζεμα της ελιάς. Να φύγουν από το χωριό, να ξεχυθούν στο λιώνα.

Το μεσημέρι σφύριζε για μια μικρή στάση. Ν' αποστάσουν λίγο, να φάνε βιαστικά το φτωχικό και λιτό φαγητό και ξανά στο καλάθι κοντά.

Το βραδινό σφύριγμα ήταν το τέλος του μόχθου της ημέρας.

"Φθάνει πια, σε λίγη ώρα δε θα βλέπετε, θα σκοτεινιάσει. Ελάτε στο χωριό, όλοι σας, άνθρωποι και ζωντανά. Φέρτε τον καρπό της ελιάς κοντά μου. Ελάτε να ξεκουραστείτε, δεν αντέχετε άλλο, αύριο πάλι".

Σκληρή η γλώσσα της μπουρούς το πρωινό. Όμως τη θέλανε, τη ζητούσανε, ήταν σημάδι κα-

λών ημερών. Ας ήταν να σφύριζε κάθε χρόνο για μήνες πολλούς!

Γενάρη-Φλεβάρη το ραβδισμα στα φόρτε του. Δουλεύουν οι ντέμπλες ασταμάτητα. Ο ραβδιστής αναγαλλιάζει στα δένδρα με μεγάλο μαξούλι. Χτυπάει το κλαρί, πυκνό χαλάζι ο καπνός. Παίζουν τα χέρια της μαζώχτρας. Το καλάθι γεμίζει γρήγορα. Τα τσουβάλια γέμισαν. Είναι ακόμα νωρίς, μεγάλωσε η μέρα. Φόρτωσαν τα σακιά στο μουλάρι για το λιοτρίβι. Ξαναγύρισε να πάρει το υπόλοιπο φορτίο.

Ήρθε η ώρα του γυρισμού. Θαμποβράδιασε. Κουρασμένοι αλλά κεφάτοι που μάζεψαν τόσες ελιές. Ανεβαίνουν την ανηφόρα, την πατουμένη, ορεξάτοι. Οχλαγωγή στους δρόμους.

Φθάνουν στο χωριό, ο άνδρας στο λιοτρίβι να ξεφορτώσει τον καρπό, η γυναίκα στο σπίτι.

Οι καμινάδες των σπιτιών άρχισαν να καπνίζουν. Άναβαν φωτιά στο τζάκι. Άρχιζε η δουλειά του σπιτιού.

Καιρός βροχερός. Η μέρα άρχισε να φεύγει. Ο ουρανός βαριά συννεφιασμένος. Η κακοκαιριά τους κάνει να βγουν στα κοντινά λιοκτήματα.

Ήρθε η ώρα να φύγουν. Αδειάζει το χωριό. Ο καιρός δε βάσταξε, άρχισε να ψιχαλίζει. Δε γυρίζουν πίσω, συνεχίζουν το δρόμο τους. Φθάνουν στον τόπο τους με σιγανή βροχή. Διπλώνουν τα τσουβάλια, τα κάνουν κουκούλες, τα φοράνε να προφυλάξουν την πλάτη, το κεφάλι. Ψιλοβρέχει, κι όμως μαζεύουν. Δυναμώνει η βροχή, τρέχουν να προφυλαχθούν στις μεγάλες κουφάλες των δένδρων.

Βραχήκανε αλλ' όχι μέχρι το κόκαλο. Άρχισε να υποχωρεί η βροχή, καλοσύνεψε. Ξαναρχίζουν το μάζεμα, να κάνουν μερικά καλάθια. Ο καιρός ξανάρχισε. Ψιλοβρέχει. Αυτοί συνεχίζουν να μαζεύουν. Στην επίμονη και δυνατή βροχή πια σταματάνε.

Καλότυχοι αυτοί που έχουν ντάμα στα κτήματά τους ή γειτονεύουν μ' αυτά. Σε τέτοιο παλιόκαιρο τρέχουν όλοι στο χαμωτό πετρόσπιτο, άνδρες, γυναίκες, κοπέλες, παλικάρια. Ανάβουν φωτιά με μπόλικα κλαδιά. Να ζεσταθούν, να στεγνώσουν. Η αντιφλογιά φωτίζει, πυρώνει και κοκκινίζει τα ροδομάγουλα της κοπέλας μέσ' το πολύχρωμο λυμένο τσεπέρι.

Έτσι περνούσαν οι μέρες με το βροχόκαιρο. Σιγόβρεχε, μαζεύανε. Ζωήρευε, σταματάγανε. Καλοσύνευε, ξαναρχίζανε. Βρεχόντουσαν, στεγνώνανε.

Καταχείμωνο μαζευόταν ο καρπός της ελιάς, στους αέρηδες, στις βροχές, στην παγωνιά. Μόνο το χιόνι, που τα σκέπαζε όλα, τους κρατούσε μέσα στο χωριό. Ήταν μια αναγκαστική ανάπαυλα. Άνθρωποι, ζωντανά κλεισμένοι στα σπίτια τους "υπό κοινήν στέγην και σκεπήν". Καίγαν τα κούτσουρα της ελιάς, ζούσαν για λίγο τη θαλπωρή του σπιτιού και της ζεστασιάς.

Τα χιόνια είχαν και τα καλά τους. Σκοτώναν το χειρότερο εχθρό της ελιάς, το δάκο. Μεγάλη η ζημιά του.

Αυτό το μικρό μυγάκι αφήνει τ' αυγά του στις καλύτερες ελιές. Το σκουλήκι από τ' αυγό τρώει τη σάρκα του καρπού, την ψίχα. Μένει η φλούδα, το κουκούτσι και λίγη βρώμικη σάρκα, Βγαίνει λίγο λάδι με μεγάλη οξύτητα.

Από το δάκο αστόχησε η σοδειά, λίγα λάδια και κακής ποιότητος. Χαμένοι κόποι κι χαμένες ελπίδες.

Στα χιόνια αντέχει η ελιά. Παγωνιά να μην κάνει, μπορεί να ρίξει άκαιρα όλη τη σοδειά χάμω, χωρίς απόδοση.

Η μεγάλη παγωνιά μπορεί να βλάψει το δένδρο, να κάψει τη βλάστηση, τα κλαδιά και τον κορμό ακόμα.

Αιώνες όρθιο το λιόδενδρο. Πάλευε ενάντια στους καιρούς. Μα κάποτε λύγισε, δεν άντεξε στο μεγάλο κακό. Ήταν η καμάδα του 1850. Μέσα σε λίγες ώρες της νύχτας καταστράφηκε, κάηκε από το πολικό ψύχος. Οι χοντροί κορμοί ξηρά κουφάρια. Χλωρό μόνο το λίγο κούτσουρο και ο λαιμός που τον σκέπαζε το χώμα.

Ο λιώνας έγινε ένα απέραντο νεκροταφείο. Τα δένδρα αλλάξανε χρώμα, χάσαν την ικμάδα τους, το αίμα τους, ξεθωριάσανε, κιτρίνισαν σαν τους πεθαμένους. Ξημέρωσε μια μαύρη μέρα για το νησί. Ο κόσμος τάχε χαμένα, δεν πίστευαν στα μάτια τους. Κλαίγανε για τη μεγάλη συμφορά

που τους βρήκε.

Άρχισαν δύσκολα χρόνια. Πολλοί φύγαν από τον τόπο τους, πήραν να ζήσουν σ' άλλα μέρη.

Όμως δεν έσβησε, δεν εξαφανίσθηκε από προσώπου της γης. Βαστά η ευλογημένη ελιά, δεν πεθαίνει. Ξαναβλάστησε. Μικρά τρυφερά βλασταράκια πετάξανε στο λαιμό, στον κορμό του δένδρου. Ο άνθρωπός της, που έμεινε κοντά της, τ' αραίωσε, άφησε δυο-τρία και τελικά διάλεξε ένα βλαστάρι. Χρόνο με χρόνο μεγάλωνε. Σιγά-σιγά άρχιζε να καρπίζει. Έγινε ένα καινούριο δένδρο. Ξανάνιωσε. Άρχισε πάλι να δίνει το λάδι που τόσο στερηθήκανε για τόσα χρόνια.

Δύσκολο το λιομάζεμα με την πάχνη, το κηραγί. Με μάλλινα γάντια ξυλιάζανε και μελανιάζανε τα δάχτυλα. Πονάγανε τα κόκαλα. Ανάβανε φωτιές για ένα πρόχειρο και πρόσκαιρο ζέσταμα των χεριών. Η πολλή πάχνη έβλαπτε, έκαιγε τον καρπό, τον έριχνε στη γη άγουρο.

Άλλος εχθρός της ελιάς το χαλάζι. Με πολλά έχει να παλέψει η ελιά. Δέχεται όλες τις μπόρες του καιρού.

Ζημιά για να τον λιώνα ήταν το βουβό χιόνι, το χιόνι χωρίς αέρα. Έπεφτε στα δένδρα, στοιβαζόταν, γέρναν τα κλαριά και στο πολύ βάρος σπάγανε. Λιγόστευε το δένδρο, έμενε μισό κι ακόμα χειρότερα έμενε ένα κούτσουρο, ο κορμός.

Με τόσα χιόνια τα πουλιά δεν έβρισκαν να φάνε ελιές.

Κουρνιάζανε στα ρουμάνια και στους πυκνούς θάμνους, σκαλίζανε το χώμα. Τα καημένα πουλιά τ' ουρανού! Παγωμένα, πεινασμένα, ψάχνανε για τροφή και βρίσκανε το θάνατο που τους έστηνε ο άνθρωπος. Τσιμπούσαν την ελιά δόλωμα στην παγίδα. Ωραία, μεγάλη, γυαλιστερή και θηλυκονόταν στο λαιμό με την τρίχινη κλωστή της αλογίσιας ουράς, της αντισπάθας. Κρεμασμένο στην τριχιά, πάλευε, έσφιγγε η θηλιά, πνιγότανε. Οικτρός και οδυνηρός θάνατος. Γιατί άνθρωπε πνίγεις τα πουλιά; Ο κότσυφας κελαηδούσε, τραγουδούσε το Θεό, τη φύση. Στο κελάηδημά του ευφραινόσουνα, απελάμβανες την αγγελική αρμονία των ήχων. Τα πουλιά έχουν ψυχή, έχουν μιλιά, αγαπούν, πονούν, έχουν πατρίδα, έχουν τον τόπο τους.

Οι στέρνες καθαριστήκανε, λαμπικάρανε. Θα ξαναγεμίσουν πάλι με το καινούριο λάδι της χρονιάς. Θα μπει σε βαρέλια για τη χώρα, για το χονδρέμπορο.

Τα κιούπια καθάρια, έτοιμα να δεχθούν τα γεμάτα τουλούμια. Έχουν καιρό που αδειάσανε, φαμίλια μεγάλη, στόματα πολλά, γέννες, αρρώστιες.

Τα κουτρούπια των φτωχών αραχνιάσανε. Το λαδικό από το δανεικό ντενεκέ δεν γέμιζε χορταστικά. Λίγο - λίγο στο πιάτο ώσπου νάρθει καιρός, "να δουλέψουν τα λουριά της μηχανής", ν' αρχίσει ξανά το ελαιοτριβείο.

Εκείνος πούταν κολλητός με την ελιά, που ανάσαινε τον αέρα της δεν χόρταινε το λάδι της.

Τ' αμπάρι γέμισε, καιρός για άλεσμα. Η καλύτερη μέρα για τον άνθρωπο της ελιάς. Φτιαρίζανε τις ελιές σε τρίχινα τσουβάλια του ελαιοτριβείου. Τα κουβάλαγαν και τ' απόθεσαν στη μεγάλη πλάστιγγα στο γραφείο, για ζύγισμα, ο γραμματικός τα 'γραφε στη φυλλάδα, τ' αδειάζανε στο πατάρι της μυλόπετρας. Οι οκάδες βγάζαν τα μόδια, μονάδα μετρήσεως του "ελαιοκάρπου", πεντακόσιες οκάδες το μόδι.

Η καλύτερη ώρα της ημέρας, οι στιγμές που γέμιζαν τα τουλούμια. Το λάδι το μετρούσαν σε λαγήνια, εξήμισυ περίπου οκάδες, αργότερα καταργήθηκαν τα λαγήνια.

Ανάλογα με το βάρος του καρπού, τα μόδια, ήσαν τα αλεστικά, η "αξαγιά". Με τα λαγήνια με τις οκάδες, έβγαινε η απόδοση του ελαιοκάρπου κατά μόδι, η απόδοση της χρονιάς λαδερή, καλή.

Μάζευαν, άλεθαν, κιούπια γέμιζαν. Το λάδι, αυτό ήταν η ζήση τους.

Οι πατρίδες μας στα χρόνια της τουρκιάς πλήρωναν στους τυράννους το "ουσουρί", τη δεκάτη. Οι Γερμανοί στην κατοχή με το φορατζή τους στο λιοτρίβι παρακρατούσαν το 75% του "παραγομένου ελαιολάδου". Το έστελναν στη χώρα τους, στα στρατεύματά τους. Καταλήστευαν τον κόσμο, ρουφούσαν το αίμα της αγροτιάς. Να ζήσουν εκείνοι, η αρεία φυλή, να πεθάνουν οι άλλοι.

Για τόσους μήνες, μονότονες και κουραστικές οι μέρες. Βαρεθήκανε, μπουχτήσανε από το

λιομάζωμα. Ζέστανε πια ο καιρός. Κοπιαστικό το μάζεμα στις ζεστές μέρες.

Ήρθαν τα γλυτώματα - τελειώματα.

Ο ραβδιστής τέλειωσε το τελευταίο δένδρο, οι ντέμπλες θα μπουν στη θέση τους. Το τελευταίο καλάθι άδειασε στο τσουβάλι.

Επιτέλους θα ξεκουραστούνε λίγο. Μέρα χαρούμενη, σηκώνει ένα φίλεμα, ένα κέρασμα. Συνήθιζαν τις τηγανίτες, χαλβά, με κονιάκ ή κρασί. Το ποτό έφερνε τις ευχές "σ' άλλα με υγεία".

Κι άλλο κέρασμα κι άλλο γλυκό. Πρόσωπα γελαστά. Με το μόχθο της ημέρας ανάκατο το κέφι... Φωνές, γέλια, πειράγματα.

Στις μεγάλες παρέες, τους "νταϊφαδες", στα μεγαλοκτήματα των πλουσίων οι κοπέλες και τα παλικάρια ξεσπούσαν σε τραγούδια και χορούς.

Νάταν νάχαν κάθε χρόνο τέτοιο γλέντι. Αλλά που τέτοια τύχη! Κάθε δυο, τρία ή και τέσσερα χρόνια.

Τελέψανε την καρπιά, τέλειωσε το λιομάζεμα, πέρασε η μεγάλη φούρια, αλλά πού ξεκούραση. Όλοι ξεχύνονται πάλι στο λιώνα, Να μαζέψουνε αυτές τις σκόρπιες που μείνανε στα πολλά χόρτα, στις άκρες που σκόρπισε η ντέμπλα, αυτές που δεν τις είδε το μάτι της μαζεύτρας.

Ψάχνανε για μια ελιά, για κάθε ελιά στις πεζούλες, στις κατηφοριές. Το κοκκολόι ήταν ελεύθερο για όλους και σ' όλα τα κτήματα. Ήταν το χαρτζιλίκι για πολλούς. Ήταν ένα έσοδο για τη νοικοκυρά, μ' αυτό συμπλήρωνε το νοικοκυριό του σπιτιού, ρούχα, μπαμπακούλα για τον αργαλειό.

Με το κοκκολόι ο φτωχός μεροκαματιάρης συμπλήρωνε το λάδι της χρονιάς. Για πολλούς ήταν ένα μεροκάματο. Σε παλιά οικογενειακά γράμματα διαβάζουμε "η μήτηρ... πηγαίνουν εις τας ελαίας, εις το κοκκολόγιον και της έρχεται πέντε έξι γροσια της ημέρας". Τις ελιές αυτές τις αγόραζαν έμποροι του χωριού.

Το τελευταίο άλεσμα και σφύριγμα της μπουρούς στη χρονιά της σοδειάς ήταν στις ελιές του κοκκολογιού.

Στο λιοτρίβι έμεινε η πυρήνα. Τριμμένο κουκούτσι, φλοίδα και τα κατάλοιπα της σάρκας της ελιάς. Φέτες αχνιστές βγαίναν από τα πανιά του μπασκιού. Τις έτριβες στο χέρι και λάδωνε πάλι η παλάμη.

Η πυρήνα ήταν η καύσιμος ύλη του ατμοκίνητου ελαιοτριβείου. Δεν είχαν πετρέλαιο, πετροκάρβουνο. Δεν μόλυναν το περιβάλλον. Πρώτη ύλη στην κίνηση ενός τόσο μεγάλου για την εποχή εκείνη εργοστασίου ήταν η ίδια η ελιά, το κουκούτσι της. Αυτάρκεια ενέργειας.

Σε καλή σοδειά η πυρήνα γινόταν βουνό στη μεγάλη αυτή του λιοτριβειού. Ήταν έσοδο του εργοστασίου. Πουλιότανε στο πυρηνελαιουργείο του Ντιπιού Γέρας.

Με χημικά μέσα και σε μεγάλη θερμοκρασία βγάζαν για δεύτερη φορά λάδι, το πυρηνέλαιο που εξευγενιζόμενο παρήγε τα βρώσιμα ελαιόλαδα και τα σαπωνέλαια.

Τα υπόλοιπα της κατεργασίας αυτής, η "καμένη πυρήνα" ήταν καύσιμος ύλη για φούρνους, ασβεστοκάμινα και μαγκάλια.

Ο "ηρτημένος ελαιόκαρπος" ραβδίστηκε, μαζεύτηκε, έγινε λάδι. Λάδι φαγητού, λάδι χρήμα.

Με διάφορα αρώματα σε τελετή στο πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως γίνεται το άγιον μύρον. Από κει μοιράζεται στις εκκλησίες για να μυρώσουν τον άνθρωπο κατά τη βάπτισή του.

"Έλαιον αγαλλιάσεως" λέγει ο Απόστολος Παύλος. Εβρ. Α'.

"Έλαιον χρίσμα άγιον" παραγγέλλει ο Θεός στο Μωϋσή.

Ο καλός Σαμαρείτης της παραβολής κατέδεσε τα τραύματα του Ιουδαίου "επιχέων έλαιον και οίνον".

Ο Απόστολος Ιάκωβος συνιστά: "Ασθενεί τις εν υμίν; προσκαλεσάσθω τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας αλείψαντες αυτόν ελαίω εν ονόματι του Κυρίου".

Στο ευχέλαιο, ένα από τα επτά μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας, που τελείται τη Μεγάλη Τετάρτη στο Ναό ή και στα σπίτια, ακούγεται η ευχή και προσευχή. "Γένοιτο έλαιον τούτο, έλαιον αγιασμού, θώραξ δυνάμεως, αγαλλίαμα καρδίας".

"Οίνον, σίτον και έλαιον" προσφέρουν οι χριστιανοί στην τελετή της αρτοκλασίας, ως προσφορά ευχαριστίας. Η γυναίκα του χωριού, στις μπόρες και στις συμφορές της ζωής, στα βάσανα και στις αρρώστιες, κατέφευγε στο Θεό και στους αγώνες. Έκανε τάμα στα ξωκλήσια του τόπου της. Το μπουκάλι γεμάτο λάδι, από εκείνο που έτρωγε, κεριά, σπιτίσιο λιβάνι και με πίστη μεγάλη. Άναβε τα καντήλια, θυμιάτιζε "θυμίαμα ικεσίας", ευώδιαζε το φτωχοκλήσι. Με πονεμένη έκφραση προσευχόταν με δικά της απλά λόγια. Μιλούσε στο Θεό τον πόνο της, τους καημούς της. Προσέφερε "έλαιον εις φως καύσαι". Στο εικονοστάσι του σπιτιού το καντήλι ήταν μια προσφορά του ανθρώπου στον άγιο που πίστευε. Στην εικόνα που κληρονόμησε πάππου προς πάππου έκαιγε το απαλό φως του καντηλιού. Σ' αυτό το χλωμό μισόφωτο προσευχόταν η μάνα σιωπηλή και συγκεντρωμένη. Στο ιλαρό φως του καντηλιού μάς έμαθε να προσευχόμαστε. Σ' ένα τραύμα, σε μια πληγή, σ' ένα πρήξιμο έβαζε λάδι από το καντήλι τ' αγιού, "έλαιον χρήσεως άγιον", ήταν το πρώτο φυσικό φάρμακο. Για χρόνια πολλά ήταν το φώτισμα της νύχτας. Λάδι έκαιγε το λυχνάρι. Στο φως του λυχναριού δούλευε η γυναίκα του χωριού. Σ' αυτό το φως, κοντά στο αναμμένο τζάκι με τα κούτσουρα της ελιάς μαζευόταν η οικογένεια στις νύχτες του χειμώνα. Στο φως του λυχναριού έλεγε η γιαγιά τα παραμύθια στ' αγγόνια. Το λαδοφάναρο φώτιζε τον άνθρωπο στους δρόμους, στην ύπαιθρο. Σκορπούσε φως στο σκοτάδι της νύχτας, οδηγούσε τον άνθρωπο, ήταν ο φορητός φωτισμός. Με το φανάρι πότιζαν τους μπαχτσέδες τη νύχτα στα καλοκαίρια της λειψυνεριάς. Το φανάρι έφεγγε στα κρεβατσούλια και στις καλύβες του βουνού. Με το λαδοφάναρο πηγαίναν στα σαλιγκάρια στο απόβραχο της νύχτας στον καιρό της Γερμανικής Κατοχής. Μεγάλα φανάρια της Κοινότητας στους κεντρικούς δρόμους του χωριού καίγαν λάδι στις νύχτες του Πάσχα και των Χριστουγέννων, να βλέπουν οι χριστιανοί να πηγαίνουν στην εκκλησία.

Το λάδι φώτιζε την εκκλησιά, τα καντήλια, τους πολυελαίους.

Η καντήλα στην αγία τράπεζα έκαιγε ακοίμητα. "Λύχνος διά παντός", φως άγιον.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

ΣΟΦΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

1. Όποιος έχει φτερά κινδυνεύει να κατασπαραχθεί από εκείνους που δεν έχουν παρά μονάχα νύχια.

2. Η ευτυχία στη ζωή δεν σε περιμένει στο σταθμό. Συνοδοιπορεί μαζί σου με τον τρόπο που ταξιδεύεις.

3. Ευφυής είναι εκείνος που βλέπει κάτι που όλοι βλέπουν αλλά σκέφτεται κάτι που κανένας δεν είχε σκεφτεί.

4. Δεν είμαι τόσο γέρος ώστε να αδιαφορώ στα πάντα. Δεν είμαι τόσο ώριμος ώστε να υποπτεύομαι τα πάντα. Δεν είμαι τόσο νέος ώστε να ξέρω τα πάντα.

5. Ό,τι στη ζωή αξίζει κοστίζει. Το πολύτιμο είναι ακριβό. Φτηνό είναι το τυρί της φάκας. Δεν αξίζει τίποτα κοστίζει όμως ακριβά .Τη στέρηση της ελευθερίας.

6. Η γυναίκα είναι σαν μια καρδερίνα στη χούφτα σου: Αν σφίξεις πολύ τη χούφτα σου θα σκάσει. Αν την απλώσεις θα σου πετάξει.

7. Ο χρυσός δοκιμάζεται στη φωτιά από τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος δοκιμάζεται από το χρυσό στην αρετή της τιμιότητας.

8. Μη διαψεύσεις τις ελπίδες ενός ανθρώπου όταν δεν μπορείς να του δώσεις άλλες.

9. Ο Χριστός εναποθέτει την φροντίδα εκείνων που αγαπά στα χέρια εκείνων που Τον αγαπούν.

10. Δεν με τρομάζει που θα πεθάνω. Θλίβομαι που θα πάψω να ζω. Και δεν είναι το ίδιο. Για να το καταλάβετε σκεφτείτε όλους εκείνους που έχουν πάψει να ζουν επειδή φοβούνται να πεθάνουν. Φρανσουά Μιττεράν.

Επιμέλεια: **Τέλης Ασπρολούπος**

Για όσους επιμένουν να θυμούνται και όσους θέλουν να μαθαίνουν

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΝΤΕΛΛΗ

Φωτογραφία του 1930. Τρεις Ακρασιώτες φαντάροι μαζί με άλλους τρεις άγνωστους 1. Δημήτριος Βαλ. Βερβέρης 2. Απόστολος Ιωαν. Λάσκαρης. Καθήμενος είναι ο Νικόλαος Βασ. Μαυροθαλασσίτης (Νκουλού). Μακαρίτες όλοι τους.

Πολύ φίλοι στην παιδική τους ηλικία. Χωρίστηκαν από τότε. Αντάμωσαν ύστερα από 53 χρόνια, γέροι πια. Αριστερά ο υποφαινόμενος και δεξιά ο Χρήστος Παναγ. Κουρτέλλης, που ζει στην Αυτραλία.
Άραγε, Χρήστο, θα ξανανταμώσουμε;;

Πολύ παλιά φωτογραφία. Κανένας τους δεν ζει. Από αριστερά: Δημήτριος Ι. Αληγιάννης, Δημήτριος Σ. Σωτήρχος (Κασκαβάλ), Νικόλας Κ. Μαυροθαλασσίτης (Νκουλέτα) και Ιωάννης Παντέμης.

Δυο Ακρασιώτες φίλοι, γεμάτοι νιάτα κι ομορφιά. Πάει πέθαναν κι οι δυο. Λάτρευαν το Ακράσι. Τους σκέπασε αττική γη. Αριστερά ο Παναγιώτης Ευσταθ. Βέγιαννης και δεξιά ο Παναγιώτης Αριστ. Ξενιτέλλης.

Φωτογραφία του 1950. Ο Παναγιώτης Νικ. Σωτήρχος (Αμερικάνος) με μουστάκι φαντάρος. Τότε που η πατρίδα βρισκόταν σε σίγουρα χέρια...

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ 1

Η μοναξιά

του Ε. Καλδή

"Κύριε, άνθρωπον ουκ έχω...". Πολύ σωστά είπαν, πως ποτέ άλλοτε, οι στέγες των ανθρώπων δεν ήσαν τόσο κοντά και οι καρδιές τους τόσο μακριά. Και είναι αλήθεια, πως ποτέ άλλοτε δεν είχαν αναπτυχθεί τόσο πολύ οι δημόσιες σχέσεις των ανθρώπων, όσο στην εποχή μας. Κι όμως ποτέ άλλοτε, όσο στην εποχή μας ο άνθρωπος δεν ήταν και δεν αισθανόταν τόσο έρημος. Οξύμωρο, αλήθεια, σχήμα. Ο σημερινός άνθρωπος να ζει ανάμεσα σε πλήθος συνανθρώπων και να είναι τόσο έρημος. Και τούτο γιατί έλειψε η αγάπη. Χιλιάδες άνθρωποι περνούν δίπλα μας και είναι όλοι ξένοι. Κανείς δε σε μιλά, κανείς δε σε χαιρετά. Τραβάει ο καθένας το δρόμο του.

Πλήθος ανθρώπων περνούσε δίπλα από τον παράλυτο της Βηθεσδά, κανείς όμως δε σταμάτησε για να τον βοηθήσει. Κι αφού δε σταμάτησε κανένας άνθρωπος, σταμάτησε μπροστά του ο Θεάνθρωπος για να τον ελεήσει. Όπως ο παράλυτος, έτσι και ο σημερινός άνθρωπος υποφέρει από μοναξιά αν και ζει μέσα σε πολυπληθείς πόλεις. Αδιαφορία και έλλειψη αγάπης τα κύρια χαρακτηριστικά του σημερινού ανθρώπου.

Στη "Γένεσι" διαβάζουμε πως αφού ο Θεός έπλασε τον Αδάμ σκέφτηκε πως δε θα ήταν καλό να είναι μόνος του. Και γι' αυτό έπλασε από την πλευρά του και την Εύα. Μ' αυτό τον τρόπο κατάργησε ο Θεός τη μοναξιά του ανθρώπου. Σήμερα όμως ο άνθρωπος υποφέρει από πολλή μοναξιά. Γιατί έλειψε η χαρά και η ευλογία της συντροφιάς. Έλειψε η καλή παρέα του διπλανού, του γείτονα, του συνανθρώπου μας. Απομακρύνθηκε ο Θεός από τις καρδιές μας και χάθηκε και η αγάπη προς τον συνάνθρωπό μας. Γέμισε ο κόσμος, τα ψυχιατρεία από νευρωτικούς, δυστυχισμένους και άρρωστους ανθρώπους, εξαιτίας της μοναξιάς. Σήμερα αισθανόμαστε πως έχουμε χάσει τους άλλους ανθρώπους, πως κανένας δεν μας προσέχει, κανένας δεν μας αγαπά, κανένας δεν μας υπολογίζει. Πρέπει όμως να καταλάβουμε πως η μοναξιά είναι αποτέλεσμα της αμαρτίας, που έσβησε τη σχέση μας με τον Ουρανό και έδιωξε την αγάπη προς τον πλησίον. Πρέπει να ξέρουμε πως η μοναξιά δεν αντιμετωπίζεται ούτε με τη χαρτοπαιξία, ούτε με το πιοτό, ούτε με την ταβέρνα ούτε με την τηλεόραση. Αλλά πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε τον εαυτό μας και ν' αγαπήσουμε τον ουρανό και τον συνάνθρωπό μας. Να διώξουμε τον εγωισμό και την αδιαφορία από πάνω μας, να κατεβούμε προς τον πλησίον και να μοιρασθούμε μαζί του τις χαρές και τις λύπες του.

Αγαπητέ αναγνώστη. Ο άρρωστος, η χήρα, το ορφανό, το προσφυγόπουλο, ο κατάκοιτος, ο φυλακισμένος, ο ανήμπορος, με πόνο πολύ μας φωνάζουν: "Κύριε, άνθρωπον ουκ έχω...". Κύριε, δεν έχω άνθρωπο για να με βοηθήσει. Θέλουμε να διώξουμε τη μοναξιά μας; Ας κάνουμε τα πόδια μας και τα χέρια μας να γίνουν πόδια διακονίας και χέρια ελέους! Τότε η μοναξιά μας θα γεμίσει με τη συντροφιά του Ουρανού!

Συγχωριανοί,
Ενισχύστε οικονομικά την έκδοση του Περιοδικού

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ 2

Είμαι ψεύτης

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΑΤΖΕΛΛΗ

Χρειάζεται ειλικρίνεια και μεγάλη αποφασιστικότητα για να πεις μια τέτοια φράσι. Κι όμως με λίγη σκέψη και με λίγη ειλικρινή αυτοκριτική όλοι θα βγάλετε τον εαυτό σας ψεύτη και πρώτος πρώτος εγώ. Λέω ότι είμαι χριστιανός. Είμαι; Λέω ότι πιστεύω. Πιστεύω σωστά; Λέω ότι κάνω καλά έργα. Κάνω; Με τα λόγια όλοι μας είμαστε αστέρια, αλλά οι πράξεις μας, μας διαψεύδουν παταγωδώς.

Ας πούμε ότι είμαστε Ορθόδοξοι Χριστιανοί, κι ότι πάμε στο ναό να προσευχηθούμε. Πάμε κάθε Κυριακή ή μόνο τις μεγάλες εορτές και όποτε μας βολεύει; Λέμε ότι πιστεύουμε. Πιστεύουμε σωστά την Αγία Τριάδα ήτοι στον Πατέρα Θεόν, στον Υιόν Θεόν και στο Άγιον Πνεύμα Θεόν; Τριάδα ομοούσιον και αχώριστον; Ας πούμε ότι πάμε τακτικά στην εκκλησία, για να προσευχηθούμε. Προσευχόμαστε σωστά κατά τη διάρκεια των ακολουθιών ή ο νους μας τρέχει στις διάφορες εργασίες που πρέπει να κάνουμε ή που ξεχάσαμε να κάνουμε; Είναι αποδεδειγμένο ότι μέσα στο ναό ο άνθρωπος ηρεμεί. Διώχνει όμως από το μυαλό του όλες τις φροντίδες της ζωής για να αφιερωθεί στο Θεό μιας και βρίσκεται μέσα στο σπίτι Του; Αυτό δεν θέλω να μου το πείτε, θέλω όμως να το σκευθείτε και να το διορθώσετε. Βλέπουμε μέσα στο ναό τις άγιες εικόνες οι οποίες εικονίζουν τις μορφές των διαφόρων αγίων, οι οποίοι προσεύχονται στον Πανάγιο Θεό μέρα και νύχτα. Συμπροσευχόμαστε μαζί τους ή κοιτάμε δεξιά και αριστερά ή πιάνουμε συζήτηση με τον διπλανό μας; Δικαιολογίες βρίσκουμε όσες θέλεις για να δικαιολογήσουμε τις αδικαιολόγητες ενέργειες και πράξεις μας. Δεν μας θέλει έτσι ο Θεός ούτε ακούει τις προσευχές μας. Μερικοί θεωρούν τον εαυτό του έξυπνο για το προσόν που τους χάρισε ο ίδιος ο Θεός (διότι δεν είναι δικό τους), ή αυτάρκεις διότι στηρίζονται στα υλικά αγαθά. Όμως επιτρέψτε μου να τους υπενθυμίσω ότι "εκτός της εκκλησίας δεν υπάρχει σωτηρία". Αν την έλεγα εγώ αυτή τη φράση θα δικαιολογούσα οποιονδήποτε δεν την εφάρμοζε. Όμως το να το λέει ο απόστολος των εθνών Παύλος και που τη εφήρμοσαν όλοι οι Άγιοι, αυτό δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί από κανέναν. Λέμε ότι κάνουμε καλά έργα. Κάνουμε, ή δίνοντας ένα εκατοστάρικο σε ένα ζητιάνο νομίσαμε ότι τέλειωσαν οι υποχρεώσεις μας απέναντι στο Θεό; Ίσως να κοιμίζουμε έτσι τη συνείδησή μας αλλά τέτοια ελεημοσύνη γίνεται "εξ απαλών ονύχων" ενώ τα καλά έργα απέχουν κατά πολύ από τις εντολές του Θεού. Δεν θα σας πω ποια είναι τα καλά έργα διότι εσείς ξέρετε καλλίτερα ότι πράξεις σαν κι αυτές του καλού Σαμαρείτη, ή έστω ένα ποτήρι νερό, ή ένας καλός λόγος ή μια ελεημοσύνη ή ότι τέλος πάντων μπορεί να προσφέρει ο καθένας, αυτά όλα κι άλλα πολλά που είναι ευάρεστα στο Θεό, είναι τα καλά έργα.

Υστερα από όλα αυτά που προανέφερα βγάζω τον εαυτό μου ψεύτη. Κάντε και εσείς μια αυτοκριτική και κρίνετε την συμπεριφορά σας και την όλη ζωή σας με τα προαναφερθέντα. Αν μεν τα εφαρμόζετε, μπράβο σας, αν όχι τότε προσπαθείστε να διορθώσετε ότι είναι δυνατόν να διορθωθεί, γιατί έτσι είναι το σωστό κι έτσι σας θέλει ο Θεός.

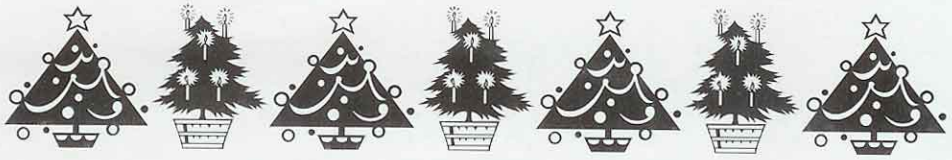

ΠΟΙΗΣΗ

«Αιολική Γη»

Φανταστικός, ονειρικός, μυστηριώδης, υποβλητικός,
της Σελήνης ο αντικατοπτρισμός
μοιάζει εξωπραγματικός, μα όχι, είναι αληθινός.
Διπλή όψη: πορτοκαλί δίσκος στην αρχή
καταλήγει στο πολύτιμο χρυσαφί.
Διπλή πορεία: μια στον ξάστερο ουρανό
και μια στο θαλασσινό νερό.

Κατάφυτος ο λόφος έχει μεταφερθεί
με τη δαντελωτή του κορυφογραμμή,
καθρεφτίζεται αντίστροφα στη θαλάσσια ακτή.
Η ευλογημένη ελιά πλέει στης θάλασσας την αγκαλιά,
η λυγερόκορμη λυγαριά λικνίζεται ρυθμικά,
η ψηλόλιγνη καλαμιά σκίζει αιθέρια τα βαθιά,
μια μέλισσα πετά στα κιτρινολούλουδα.

Ατέλειωτοι οι αντικατοπτρισμοί στην Αιολική Γη,
τη θεία, την ποιητική, τη λυρική, την αισθησιακή,
με τη φυσική ομορφιά, τα κάλλη τα περισσά!

"Θάλασσα" 1

Η απεραντοσύνη της με καταντάει,
ο ήχος μου χαϊδεύει τ' αυτιά
και ψιθυρίζει χιλιάδες λέξεις, μυστικές,
βγαλμένες από τον ανεξερεύνητο βυθό της.
Το κύμα της φιλάει τα βότσαλα
και η αμμουδιά ευχαριστιέται
το συναπάντημα νερού και γης
πέτρας και αφρού
που μόλις δίνεται και χάνεται
στην αγκαλιά της Μάνας-Φύσης.

"Θάλασσα" 2

Αν ήμουν ζωγράφος,
θα σε ζωγράφιζα,
αν ήμουν ποιητής,
θα σε υμνούσα
χιλιοκυματούσσα!

Ασημένια η θωριά σου
αφρώδης η αγκαλιά σου
στον ορμίσκο το φυσικό
τον καταπληκτικό.

Το εκκλησάκι, σαν πλωτό,
σε καμαρώνει ατάραχο, στητό
δέχεται την αρμύρα την υγρή
με υπομονή!

Οι λυγερόκορμες οι λεύκες,
με το θρόισμα τ' αλαφρύ
στου ανέμου την πνοή,
κάνουν υπόκλιση ευλαβική
Αληθινή!

"Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗ ΑΓΙΑΣΟΥ"

Εκκλησιά Βασιλική
με τα κανδήλια τα πολυπληθή
σε διάταξη αρμονική
τείνουν προς τα Άνω την ψυχή.

Οι κίονες, σε ρυθμό, Κορινθιακοί
στηρίζουν την ορθογώνια σκεπή,
σταφύλια, ρόδακες, πουλιά
και τρίπτυχα ιερά είναι υπαρκτά.

Και η Εικόνα η Θαυματουργή
τοποθετημένη στου τέμπλου τη δομή
γίνεται πόλος έλξης των πιστών
μα και των προσευχών.

Η Θεία Λειτουργία
η ψαλμωδία μελωδική
οδηγούν των ανθρώπων την ψυχή
στην πίστη την Αληθινή.

Οικοδόμημα λαμπρό,
λιτό και παραδοσιακό
είναι στολίδι πραγματικό
στο Λεσβιακό χωριό!

"Ξένη" 2002

ΕΟΡΤΕΣ

Η γιορτή των Ταξιαρχών

Όπως πέρυσι έτσι και φέτος στις 8 Νοεμβρίου γιορτάσαμε με μεγάλη ευλάβεια τους Ταξιάρχες Μιχαήλ και Γαβριήλ. Ο καιρός ήταν βροχερός. Αψηφήσαμε όμως την κακοκαιρία και μαζευτήκαμε όλοι να επικαλεσθούμε τη βοήθεια των Αγίων, να μας χαρίζουν υγεία ψυχική και σωματική, που τόσο την έχουμε ανάγκη αυτή την εποχή. Αυτό το εκκλησάκι έχει φυσική ομορφιά. Είναι κτισμένο ανάμεσα σε λιόδενδρα, βελανιδιές και πουρνάρια. Γιορτάζεται από τα παλιά χρόνια. Στεφανώσαμε τους Αγίους με μυρτιές και δροσερά χρυσάνθεμα. Το λιβάνι μοσχομύριζε σ' αυτό το απλό και καθαρό τοπίο.

Όλα ήταν γιορτινά. Η φύση ήταν ανοιξιάτικη λόγω της φθινοπωριάτικες καλές μέρες που έκανε.

Παρακολουθήσαμε τη λειτουργία με μεγάλη ευλάβεια. Στο τέλος διαβάστηκε η αρτοκλασία μαζί και το γιορτινό φαγητό που ψήσαμε εκεί. Εφέτος το μενού ήταν χταποδάκι με κοφτό μακαρονάκι. Μοιράστηκε σε όλους με κρασί κοκκινέλι, πορτοκαλάδες και κόκα-κόλα.

Ανάψαμε φωτιά και όλοι μαζεμένοι γύρω-γύρω απολαμβάναμε τη νοστιμιά του φαγητού, τους μυρωδάτους καφέδες με τα κουλουράκια και τα γλυκά. Δεν έλειπαν όμως και τα καλαμπούρια, έτσι για να ξεχνάμε τη μονοτονία και τη μοναξιά μας οι λίγοι απόμαχοι που μείναμε στο χωριό.

Ευχηθήκαμε όλοι να γιορτάζουμε έτσι πάντα με αγάπη, υγεία και χαρά.

Σ. Ασωματιανού

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΣΥΝΤΑΓΕΣ

Η αναγέννηση των κουκιών

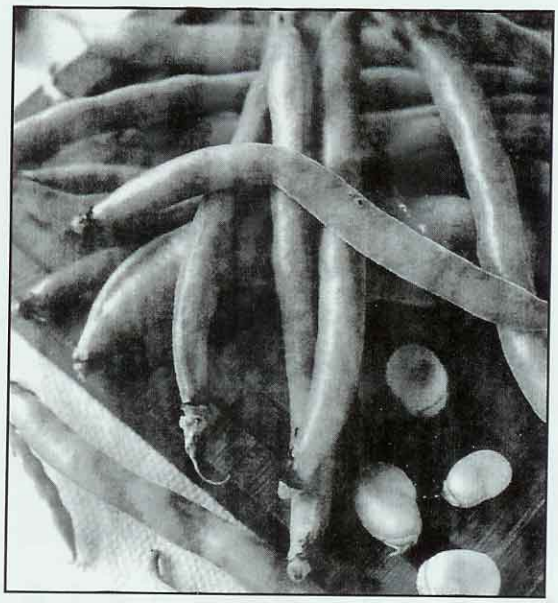

Τα κουκιά ήταν βασική τροφή των αρχαίων, από την εποχή της ακμής της Αιγύπτου. Ήταν το μοναδικό "φασόλι" της Μεσογείου, μια και όλα τα άλλα είδη φασολιών μάς ήρθαν από την Αμερική, με τον Κολόμβο. Γύρω από τα κουκιά είχε πλεχτεί μια ολόκληρη φιλολογία που τα συνέδεε με το σεξ, αλλά και με τους νεκρούς. Σύμφωνα με το νεοπλατωνιστή φιλόσοφο Πορφύριο, κάποτε οι Πυθαγόρειοι έθαψαν ένα τσουκάλι με κουκιά κι όταν το ξέθαψαν, τα κουκιά είχαν πάρει το σχήμα γυναικείου γεννητικού οργάνου. Ο φιλόσοφος Πυθαγόρας και οι οπαδοί του, που ήταν οι πρώτοι συνειδητοί χορτοφάγοι της αρχαιότητας, αρνιούνταν να φάνε και κουκιά. Άλλοι πάλι λέγαν ότι οι ρίζες του φυτού φτάνουν μέχρι τον Κάτω Κόσμο και επικοινωνούν με τους νεκρούς. Ίσως αυτός να είναι και ο λόγος που σε πολλά μέρη της Ιταλίας, ακόμα και σήμερα, φτιάχνουν fava de morti (κουκιά για τους νεκρούς) τα Ψυχοσάββατα, όπως εμείς κάνουμε κόλλυβα.

"Βράστε τα κουκιά σε αλατισμένο νερό και μετά βάλτε τα σε πέτρινο γουδί με λίγο από το ζουμί τους και χτυπήστε τα με ξύλινο γουδοχέρι μέχρι να γίνουν λευκά σαν χιόνι. Σερβίρετε τη favetta ζεστή, με ελαιόλαδο, πιπέρι και καθαρές πλυμένες σταφίδες" γράφει στις αρχές του 17ου αιώνα ο Τζιάκομο Καστελβέτρο, από τη Μοντένα της Ιταλίας. Ο Καστελβέτρο έζησε πολλά χρόνια εξόριστος στην Αγγλία και θέλησε να πείσει τους Άγγλους αριστοκράτες να υιοθετήσουν μια πιο σωστή διατροφή και να πάψουν να τρώνε μονάχα κρέας και γλυκά. Έτσι δημοσίευσε το θαυμάσιο βιβλίο "Φρούτα, Αρωματικά Χόρτα και Λαχανικά της Ιταλίας". Όπως καταλαβαίνετε, ο Καστελβέτρο περιγράφει τη φάβα (από το favus, τη λατινική λέξη για τα κουκιά). Η φάβα στην πρωταρχική της μορφή γινόταν και στην Ελλάδα με ξερά κουκιά. Πολύ αργότερα επικράτησε η πιο εύκολη εκδοχή της κίτρινης αποφλοιωμένης φακής, που εξακολουθήσαμε να αποκαλούμε "φάβα". Οι Έλληνες και οι άλλοι φτωχοί κάτοικοι της Νότιας Ευρώπης τρώγανε με μανία τα ξερά κουκιά και τα ξαδερφάκια τους τα φούλια, μέχρι πρόσφατα. Τα εγκαταλείπουν όμως σταδιακά αντικαθιστώντας τα με όσπρια, που βράζουν γρηγορότερα και δεν θέλουν ξεφλούδισμα. Τώρα, πάντως, στα μαγαζιά θα βρείτε και κουκιά αποφλοιωμένα, που βράζουν και λιώνουν πολύ εύκολα. Έτσι, μπορείτε να δοκιμάσετε την αυθεντική φάβα των παππούδων μας που είναι εξαιρετικά νόστιμη.

Τα πράσινα τρυφερά κουκιά, που παραδοσιακά τα μαγειρεύουμε στην αρχή της άνοιξης, όπως τα φασολάκια - με κρεμμύδι, μάραθο και λεμόνι, συχνά μαζί με αγκινάρες - μοιάζει και αυτά να εγκαταλείπονται σιγά σιγά. Οι Ιταλοί όμως τα ξανάφεραν θριαμβευτικά στο προσκήνιο διαδίδοντάς τα σε όλο τον κόσμο. Κάθε σοφιστικέ εστιατόριο της Αμερικής και της Αγγλίας που σέβεται τον εαυτό του έχει σίγουρα στο μενού του τουλάχιστον ένα πιάτο με πράσινα κουκιά!

Αγλαΐα Κρεμέζη

Η ΣΥΝΤΑΓΗ ΜΑΣ

Κουκιά και αγκινάρες

Μερίδες 6
Χρόνος προετοιμασίας: 1 ώρα
Χρόνος μαγειρέματος: 30'
Υλικά
1 1/2 κιλό κουκιά φρέσκα
6 αγγινάρες
1 κούπα λάδι
8 κρεμμυδάκια φρέσκα ψιλοκομμένα
1/2 κούπας άνηθο ψιλοκομμένο
αλάτι, πιπέρι
2 κουταλιές χυμό λεμονιού

Αφαιρέστε τις κλωστές από τα κουκιά και κόψτε τα στη μέση. Αν είναι πολύ μεστωμένα, αφαιρέστε και πετάξτε το φλούδι. Πλύντε τα και στραγγίστε τα. Καθαρίστε τις αγγινάρες, όπως στη συνταγή "αγκινάρες αλά πολίτα". Βάλτε το λάδι σε κατσαρόλα επάνω σε δυνατή φωτιά, να κάψει, ρίξτε και σοτάρετε τα κρεμμυδάκια. Προσθέστε τα κουκιά, τις αγκινάρες, το άνηθο, αλάτι, πιπέρι και 1 κούπα ζεστό νερό. Σκεπάστε και σιγοβράστε, ώσπου να μείνουν σχεδόν με το λάδι τους. Κατεβάστε τα από τη φωτιά και περιχύστε τα με το χυμό λεμονιού. Κουνήστε την κατσαρόλα, να πάει παντού. Σερβίρετέ τα με τυρί φέτα και σαλάτα από φρέσκα λαχανικά. Ζεστά ή κρύα είναι το ίδιο νόστιμα. Κατά τον ίδιο τρόπο φτιάξτε σκέτα κουκιά.

Κοινωνικά

(Όσα φτάνουν στ΄ αυτιά μας...)

Γεννήσεις

1. Ο **Κοντός Εμμανουήλ του Γρηγορίου και η σύζυγος του** έφεραν στο κόσμο ένα πολύ όμορφο και χαριτωμένο **αγοράκι,** στην Αθήνα, μέσα στον Αύγουστο του 2002.
2. Ο **Πιτταράς Αντώνης και η σύζυγος του Σούλα** έφεραν στο κόσμο ένα πολύ όμορφο και χαριτωμένο **κοριτσάκι,** στην Αθήνα, μέσα στον Ιούλιο του 2002.
3. Ο **Πιτταράς Κώστας και η σύζυγος του Μαντώ** έφεραν στο κόσμο ένα πολύ όμορφο και χαριτωμένο **αγοράκι,** στην Αθήνα, μέσα στον Αύγουστο του 2002.

Να σας ζήσουν και καλή ανατροφή

Βαπτίσεις

1. **Μεταξία** είναι το όνομα που έδωσε το ζεύγος **Δημητρίου και Ζαχαρώς Κοντού** στο παιδί τους που βαπτίστηκε στον Ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής στο Ακράσι στις 17-8-2002.

2. **Μαριλία** είναι το όνομα που έδωσε ο **Παλαιολόγος Γεώργιος και η σύζυγός του Πέρσα** στο παιδί τους που βαπτίστηκε στις 17 Αυγούστου 2002 στον Ιερό Ναό Αγίου Ραφαήλ.
3. **Ήλις - Μαρία** είναι το όνομα που έδωσε ο **Σοφιανός Γεώργιος και η Κατερίνα Κατσούγκρη** στο παιδί τους που βαπτίστηκε στις 1 Σεπτεμβρίου 2002 στην Αθήνα.
4. **Μυρσίνη** είναι το όνομα που έδωσε ο **Γεώργιος Κοντέλλης και η Έφη Τζίνη** στο παιδί τους που βαπτίστηκε στις 23ω Ιουνίου 2002 στον Ιερό Ναό Ταξιαρχών Καγιανίου Μυτιλήνης Λέσβου.

Ευχόμαστε στους ευτυχείς γονείς να χαίρονται τα παιδιά τους και οι κουμπάροι πάντα άξιοι

Γάμοι

2. Ο **Γιαλούρης Δημήτρης και η Ρεβέκα Καρίπη** παντρεύτηκαν στις 30-6-2002 στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου στη Μυτιλήνη.
3. Ο **Κοντός Εμμανουήλ και η Ραβανού Αναστασία** παντρεύτηκαν στις 1-9-2002 στον Ιερό Ναό Αγίας Σκέπης Παπάγου στην Αθήνα.
4. Ο **Αριστόδημος Στρατάκης και η Δέσποινα Χατζέλλη του Εμμανουήλ** παντρεύτηκαν στις 26-10-2002 στον Ιερό Ναό Αγίου Ευστρατίου, στα Θυμιάνα Χίου.
1. Ο **Άγγελος Γκευτζής και η Κατερίνα Ευσταθίου Σωτήρχου** παντρεύτηκαν στις 16-11-2002 στον Ιερό Ναό Ταξιαρχών Καγιανίου Μυτιλήνης Λέσβου.

Οι νεόνυμφοι να ΄ ναι πάντα ευτυχισμένοι και οι γονείς τους να τους χαίρονται

Θάνατοι

1. Πέθανε και κηδεύτηκε στις 19-6-02 ο **Σίμος Ξενιτέλλης του Περικλή.**
2. Πέθανε και κηδεύτηκε τον Ιούλιο του 2002 η **Καλδή Ειρήνη, συζύγου Παναγιώτη.**
3. Πέθανε και κηδεύτηκε στις 8-7-02 ο **Ευστάθιος Βογιατζής.**
4. Πέθανε και κηδεύτηκε στις 26-7-02 ο **Ευστάθιος Ξενιτέλης.**
5. Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο **Τσαμουράς Κων/νος.**
6. Πέθανε και κηδεύτηκε στη Μυτιλήνη στις 30-8-02 ο **Νικόλαος Κουμπάς, ετών 79.**
7. Πέθανε και κηδεύτηκε στο Ακράσι στις 21-9-2002 ο **Μιχάλης Λάσκαρης, ετών 55.**
8. Πέθανε και κηδεύτηκε στο Ακράσι στις 11-10-2002 η **Ειρήνη Κουραχάνη, ετών 92.**
9. Πέθανε και κηδεύτηκε στο Ακράσι στις 20-10-2002 ο **Γρηγόριος Κουρτέλλης, ετών 64.**

Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στους συγγενείς των νεκρών

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

Ας πάρω πάλι πέννα και χαρτί να νεκρολογήσω πρόσωπα, που συνδέθηκα μαζί τους είτε με συγγένεια, είτε με φιλία. Μ' όλους αυτούς έκανα παρέα, είχαμε πιει ούζο μαζί, γελάσαμε μαζί και όπως κι αν το κάνουμε, στα χωριά δένεσαι με τους άλλους θέλεις δε θέλεις, γιατί όλη μέρα είμαστε μαζί.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΓΕΩΡΓ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

Σμύρνη, Αύγουστος 1922. Χαλασμός. Τούρκοι και Τσέτες φανατισμένοι σφάζουν τους γκιαούρηδες, άνδρες, γυναίκες και παιδιά. Οι Ρωμιοί, ποδοπατούν ο ένας τον άλλον, ποιος θα προφτάσει να σκαρφαλώσει στο πλοίο να σωθεί.

Ένα μοναχικό παιδί, 12 χρονώ, παρασύρεται μόνο κι έρημο από το πλήθος που έτρεχε προς στα πλοία. Το έριχναν κάτω, το ποδοπατούσαν και ξανασηκωνότανε. Άδικα άπλωνε τα χεράκια του, που ήταν αδύνατα σαν καλαμάκια, να βρεθεί κάποιος να τα κρατήσει, να το πάρει μαζί του, να σωθεί. Όλοι το διασκελούσαν και φεύγαν τρομαγμένοι. Τους πίσω τους έσφαζαν οι Τούρκοι. Μέσα σ' αυτόν το χαλασμό βρέθηκε κοντά στο πλοίο, το ακουμπούσε. Αλλά ποιος να το ανεβάσει; Έλυναν οι κάβοι, θρηνούσε το παιδί. Στην απελπισία του φωνάζει:

—Παναγιά μ' Αγιασώτισσα σώσε με....

Ένα άγνωστο χέρι από το πλοίο το αρπάζει και το πετά μέσα. Έτσι σώθηκε ο 12χρονος τότε Στάθης Βογιατζής κι έμελλε να έχει έναν ωραίο (;) θάνατο στα 94 του χρόνια. Χωρίς να υποφέρει, χωρίς να κουράσει, να παραβαρέσει.

Αν και 12 χρονώ μόλις αποβιβάστηκε από το πλοίο στη Μυτιλήνη, έτρεξε αμέσως με τα πόδια στην Αγιάσο, στην Παναγία να εκτελέσει το τάμα του. Άναψε μια λαμπάδα ίσαμε το μπόι του.

Αυτά μου διηγόταν, όταν τα τελευταία χρόνια, κάτω από τον Πλάτανο, κάναμε παρέα κι εγώ φλεγόμουνα να ακούω μαρτυρίες για την καταστροφή της Σμύρνης.

Ο Στάθης είχε παντρευτεί την Ειρήνη Χατζέλλη, η οποία έχει πεθάνει πριν από πολλά χρόνια. Έκαναν δυο παιδιά. Τη Μυρσίνα και το Γιώργο. Φτωχός βιοπαλαιστής έκανε ό,τι δουλειά έβρισκε μπροστά του. Εργάτης μπεχτσής, κυρίως όμως δούλευαν διπλό πριόνι, σαν μπισκιτζήδες με το γαμπρό του Κων/νο Σωτήρχο.

Ευτύχησε να έχει γυναίκα σπάνια νοικοκυρά και καλά παιδιά. Κυρίως αφότου έφυγε το παιδί του ο Γιώργος στο εξωτερικό, άλλαξε και η ζωή του. Ζούσε με μεγάλη οικονομική άνεση και λατρευόταν και από τα δυο παιδιά του. Είχε καλά γεράματα. Θαυμάσια μνήμη και αντίληψη. Μου διηγόταν παλιές και μοναδικές ιστορίες για το χωριό μας. Ο Θεός ας τον αναπάψει.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛ. ΚΟΥΡΑΧΑΝΗ

Ένιωσα βαθιά το θάνατο της πρωτοεξαδέρφης μου Ειρήνης τη θεωρούσα τον τελευταίο κρίκο που με συνέδεε με τα Ψαριανούδια. Με τις αδερφές του πατέρα μου. κι θειά μ' του Δισποινιώ τσι κι θειά μ' τ' Αμιρσούδ'. Όταν έμαθα το θάνατό της είπα στη Μυρσινούλα. "Πάει τσι του τελευταίου Ψαριανούδ'". Ήταν η προτελευταία βρακοφορούσα και ήταν 92 χρονώ. Δεν έβαλε ποτέ φουστάνι. Μαζί της πάνε και τα "δώδικα πουρτέλια". Ήταν η τελευταία φρουρός των.

Είχε την καλή τύχη να παντρευτεί αυτόν τον ωραίο άνθρωπο που λεγόταν Νικόλας Κουραχάνης. Μερακλής, φιλότιμος και προπαντός άνδρας. Είχε επίσης την καλή τύχη να γεννήσει κι ένα γιο, το Γιώργο, που τον αγαπούσαν κι οι πέτρες. (Αχ ρε Γιώργο μας έκαψες όλους. Δεν μπορούμε

να σε ξεχάσουμε. Ερχόμαστε στο νεκροταφείο, βλέπουμε τον τάφο σου και μεγαλόφωνα ρωτάμε όλοι ΓΙΑΤΙ, ΓΙΑΤΙ...). Είχε όμως την ατυχία να χάσει και τους δυο. Κι έμεινε "μοναχή σαν καλαμιά στον κάμπο". Ευτυχώς στάθηκε πραγματικό παιδί της η νύφη της Περσεφόνη και τα εγγόνια της Ρηνούλα, Νίκος και Πάμελα.

Η εξαδέλφη μου ήταν εντελώς αγράμματη. Ήταν απ' τις παλιές νοικοκυρές με την παλιά νοοτροπία. Δε φάνηκε ποτέ ο αστράγαλός της. Δεν θα ξεχάσω τη γλυκιά φωνή της, που με προσφωνούσε "βρε Γιαννέλ'", κι ας ήμουνα 75 χρονώ γέρος.

Θε μου σε παρακαλώ βάλε την κοντά στον άνδρα της και το παιδί της.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΗΣ

Ήταν από τους λίγους καλούς και αγνούς ανθρώπους που έχω γνωρίσει, ο οποίος δεν πρόλαβε να χαρεί ό,τι δημιούργησε με μόχθο και ιδρώτα στη ζωή.

Μεροκαματιάρης ο πατέρας. Δούλευε μέρα νύχτα για να μεγαλώσει τα τρία παιδιά του. Μόλις ξεπέταξε ο Γρηγόρης, γύρω στα 16, φεύγει για τη Ζάμπια. Εκεί ρίχνεται στον αγώνα της ζωής. Νέος ακόμα παντρεύεται τη Μαρίτσα Τσελέπη, μια πολύ αξιόλογη και υπέροχη κοπέλα. Αρχίζει από τότε η ζωή να του χαμογελά. Δυο κορίτσια συμπληρώνουν την οικογενειακή ευτυχία. Ευκατάστατοι πια μορφώνουν τα παιδιά τους, τα παντρεύουν και τα εγγόνια, τους χαρίζουν απέραντη χαρά.

Κι όταν ήρθ' η ώρα να απολαύσει αυτούς τους πλούσιους καρπούς της ζωής, νάσου και τα προβλήματα υγείας το ένα πίσω από το άλλο.

Αυτός ο γλυκομίλητος Γρηγόρης, που ποτέ από το στόμα του δεν βγήκε άσχημος λόγος, με την απέραντη καλοσύνη και ανθρωπιά, ο σεμνός, ο καλόκαρδος, ο πονόψυχος, ο γεμάτος με αρετές και χαρίσματα, ο ηθικότατος αυτός Γρηγόρης, άρχισε σιγά-σιγά να φθείρεται.

Η σύζυγός του, η γενναία αυτή γυναίκα και τα παιδιά του, συμπαραστέκονται στο πλευρό του, αφού η επιστήμη είχε σηκώσει τα χέρια ψηλά. Του χαμογελούν, του δίνουν κουράγιο, όλα όμως ανώφελα.

Θέλησε να ταφεί στο Ακράσι. Εκεί τον κηδέψαμε και τον κλάψαμε όλοι, αυτόν τον ξεχωριστό άνθρωπο που εξέπεμπε μόνο καλοσύνη και αγάπη, που δεν επίκρανε συνάνθρωπό του.

Συλλυπούμαι τα παιδιά του, τ' αδέρφια του, ιδιαίτερα δε τη σύζυγό του Μαρίτσα που λίγο πριν είχε χάσει και τον αγαπημένο της αδερφό ξαφνικά. Κουράγιο Μαρίτσα.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ Δ. ΞΕΝΙΤΕΛΛΗΣ

Δεν πρόλαβαν να στεγνώσουν τα δάκρυα για το θάνατο της ανεψιάς του Ειρήνης Ασπρολούπου και ο Στάθης αναπάντεχα και απρόσμενα την ακολούθησε στον τάφο, οδηγημένος από την ίδια ασθένεια, την κατάρα της εποχής μας.

Ο Στάθης ήταν από το Μπορό. Φτωχόπαιδο παντρεύτηκε τη Βενετία Νικ. Αληγιάννη. Μετανάστευσαν στην Αυστραλία. Εκεί δούλεψαν σκληρά και απέκτησαν σημαντική περιουσία. Επέστρεψαν και εγκαταστάθηκαν στη Μυτιλήνη. Ζούσαν ευτυχισμένοι κοντά στα δυο κορίτσια τους, τα οποία είναι πολύ καλά αποκαταστημένα κι αυτά στη Μυτιλήνη.

Και ενώ ο Στάθης ήταν ακμαίος και εργαζόταν μέχρι και στα κτήματα ξαφνικά μια αδιαθεσία εξελίχτηκε σε θανάσιμη ασθένεια.

Έσβησε σύντομα ανάμεσα στις φροντίδες της οικογένειάς του, που τον υπεραγαπούσαν. Το Ακράσι και ο Μπορός έκλαψαν τον ωραίο και χαμογελαστό Στάθη. Ευθύς στις κουβέντες του

και στη συμπεριφορά του, ευαίσθητος, αξιοπρεπής και απείθαρχος. Νοικοκύρης, εργατικός και τίμιος. Δεν είχε κανένα ψεγάδι. Ο Θεός να τον αναπάψει.

ΜΙΧΑΛΗΣ Α. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

Θύμα της επάρατης νόσου του αιώνα μας, ο Μιχάλης. Σχετικά νέος, 54 χρονώ, αφού έδωσε σκληρή μάχη υπέκυψε στο μοιραίο. Κανένας μας δεν προόριζε στον εύρωστο Μιχάλη, τέτοιο ριζικό. Ήταν υγιέστατος, γελαστός, αισιόδοξος, πάντα με τα αστεία του, γεμάτος ζωή και κέφι. Μέχρι τελευταία εργαζόταν και καθώς μου έλεγε ετοιμαζόταν να μαζέψει και τις ελιές. Όμως άλλα ο Θεός "κελεύει".

Με την αμέριστη συμπαράσταση της συζύγου του Παρασκευής, έτρεξαν στους καλύτερους γιατρούς. Τίποτα. Σήκωσαν τα χέρια ψηλά. Μόνη του παρηγοριά η γυναίκα του, η οποία προσπαθούσε να τον τονώσει, να τον ζωντανέψει.

Ο Μιχάλης ήταν από το Αμπελικό. Φτωχόπαιδο έφυγε για την Αυστραλία. Εκεί παντρεύτηκε την Παρασκευή Μιχ. Σωτήρχου από το χωριό μας. Δούλεψαν σκληρά και οι δυο τους και έκαναν σημαντική περιουσία. Επέστρεψαν και ζούσαν πολύ όμορφη ζωή στο Ακράσι. Ο Μιχάλης διετέλεσε αρκετά χρόνια εκκλησιαστικός επίτροπος της Αγίας Παρασκευής. Θρησκευόμενοι αυτός και η σύζυγός του, έχτισαν ένα εξωκλήσι, τον Άγιο Ραφαήλ, στην Τζίγκλου κοντά στους Αγίους Αποστόλους. Ήταν τίμιος, εργατικός και απλός άνθρωπος.

Επαινώ τη γυναίκα του, η οποία προσπάθησε ολόψυχα να απαλύνει τις τελευταίες του στιγμές και εύχομαι ο Θεός να τον αναπάψει.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ. ΛΙΝΑΡΔΟΣ (ΜΠΑΝΣ)

Τι κατάρα είναι αυτή η παλιοασθένεια για το χωριό μας. Το έχει κυριολεκτικά ρημάξει. Χάσαμε ανθρώπους αγαπητούς και προσφιλείς, ακμαίους και υγιείς, που δεν το περιμέναμε.

Έτσι έφυγε και ο Μπανς. Τύπος της αγοράς του χωριού μας, αρκετά πρωτόγονος, αλλά απείραχτος, μας ξεσήκωνε πότε - πότε με τις φωνές του κάνοντας αστεία.

Ήταν άκακος άνθρωπος και γλεντζές. Αδυναμία του το ούζο και το τσιγάρο. Αγράμματος δεν άκουγε συμβουλές για υγεία και τέτοια. Ζούσε το δικό του τρόπο ζωής. Ήταν από τη Βρίσα και παντρεύτηκε τη Χρυσάνθη Σταμ. Κρητικού. Έκαναν ένα γιο τον Κώστα. Τις δυο τελευταίες δεκαετίες είχαν το ένα από τα δυο καφενεία της αγοράς. Εκτός από καφετζής, έκαιγε καμίνια, ήταν ο τελευταίος καμινάς και τσαμπάσης.

Τον τελευταίο καιρός υπέφερε από την παλιοασθένεια και ήταν κατάκοιτος. Ο θάνατος υπήρξε λύτρωση γι' αυτόν. Ο Θεός ας τον αναπάψει.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ

Συγχωριανοί,
ενισχύστε οικονομικά την έκδοση του Περιοδικού

Σας προτείνουμε... για τις αγορές σας

ΚΑΡΑΦΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΕΙΔΗ ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΪΑΣ

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 8 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ. (0251) 27.370 - 24.425 - FAX 24.425

ΛΕΣΒΙΑΚΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ

Ι. & Ε. ΠΟΛΥΖΟΣ - Γ. ΣΩΤΗΡΧΕΛΛΗΣ
Δ. ΧΑΡΑΤΣΙΑΡΗΣ - Θ. ΚΑΝΤΖΟΥ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ - ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΦΡΟΥΤΩΝ & ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

ΚΑΡΑ ΤΕΠΕΣ (ΠΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΟΥΔΑ)
ΤΗΛ. (0251) 27.560 - 26.729 - 28.219
ΛΟΓΙΣΤ. ΤΗΛ./FAX: (0251) 41.906

Δεληολάνης

ΒΟΥΡΟΣ - ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗΣ Ο.Ε.
"Το δικό μας παγωτό"
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ - ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ - ΜΠΑΡ - ΣΝΑΚ ΜΠΑΡ - ΠΑΓΩΤΑ - ΚΡΥΟ ΠΙΑΤΟ
ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ 13 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ. (0251) 41.278

ΣΩΤΗΡΧΕΛΛΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΜΙΝΙ - ΜΑΡΚΕΤ - ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΟΧΙΑΚΑ ΕΙΔΗ ΛΕΣΒΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Π. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 83 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ. (0251) 46.600

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΕΡΒΕΡΗΣ

ΑΕΡ. ΓΙΑΝΝΑΡΕΛΛΗ 36 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ. &FAX: (0251) 46.170

ΨΗΣΤΑΡΙΑ "Ο ΤΡΙΚΑΛΙΝΟΣ"

ΣΩΤΗΡΗΣ Γ. ΣΩΤΗΡΧΕΛΛΗΣ
ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ 27Α - ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΟΥΣΑ
ΜΥΤΙΛΗΝΗ - ΤΗΛ. 47.770

ασλάνης

ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΣΛΑΝΗΣ

ΗΛΙΑ ΗΛΙΟΥ 5 (ΠΛΑΤΕΙΑ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΩΝ ΚΤΕΛ)
ΤΗΛ. 44.296 - 20.825 - 093 626305

ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ

Ο ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Χειροποίητες Νοστιμιές !

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ

21 368

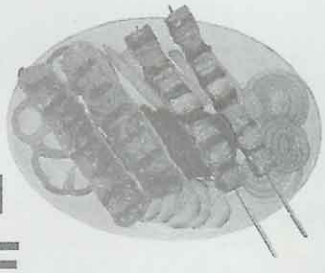

ΒΟΥΡΝΑΖΩΝ 31

ΕΝΑΝΤΙ Ο.Τ.Ε.

EKO

ΤΥΡΟΠΩΛΗΣ ΤΑΚΗΣ

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ

MICHELIN

PIRELLI

ΤΙΜΕΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 27 Α - ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΤΗΛ. (0251) 47422

Εντυχιο μένο

Δημιουργικό

και Ειρηνικό το 2003